

המכתב

לספר הקדוש

לקוטי מוהר"ן

על התורה ומועדי השנה

עם לקוטי התפילות

גליון 125

פרשת עקב תשפ"א

הדפסת הגליון נתנדב

לרגל שבת שבע ברכות

של החתן המופלג מו"ה
ר' אשר יעקב בלום הי"ו

בן ידידינו הרה"ח
ר' שמואל נתנאל בלום
שליט"א

עב"ג בת ידידינו הרה"ח
ר' יהודה פיליפ שליט"א

**בורא עולם בקנין
השלם זה הבנין**

יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל,
ויהא קשר של קיימא ובנין עדי עד,
והזיווג יעלה יפ"ה, ויזכו להעמיד דורות
ישרים ומבורכים, בדרך ישראל סבא
ובדרך רביה"ק זיע"א

ולע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל
נלב"ע ח' אלול תשע"ח לפ"ק
תנצב"ה

האזרה האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לְחִיּוּרַת בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּיָּדָא
לְאַתְגְּלִיָּא
לְעִתִּיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
B48148@gmail.com

פְּרַשַׁת עֵקֶב

"וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה, וְשִׁמְרַתֶּם וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם, וְשָׁמַר ה' אֶלְקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם" (דברים ז, יב)

א.

(ח"א כב, בסוף)

'מוֹכִיחֵי-הַדּוֹר' הֵם בְּחִינֹת רַגְלֵיךָ, עַל שְׁלוֹמְדִין כְּבִיכּוֹל אֶת הַשֵּׁם, שְׁנוֹתְנִין לוֹ 'עֲצוֹת', וְהוֹלְכִים בְּשְׁלִיחוֹתוֹ לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחֵם וּלְהַחְזִירָם לְהַשְׁמִי-תְּבָרֵךְ. וְעַל-שֵׁם-זֶה נִקְרָאִים רַגְלֵיךָ, עַל שֵׁם הָ'עֲצָה' וְכוּ', וְעַל שֵׁם ה'הִלִּיכָה' שֶׁהוֹלְכִים בְּשְׁלִיחוֹתוֹ לְהוֹכִיחַ.

וּכְשֶׁהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ גּוֹזֵר גְּזֵרֵי-דִין בְּעוֹלָם, וְהַ'דִּין' הוּא ה'תּוֹרָה', כִּי צָרִיךְ לְהִיזוֹת 'דִּין-תּוֹרָה' וְכוּ' - הוּא מִתְיַעֵץ עִמָּהֶם, וּמְגַלֶּה לָהֶם הַדִּין-תּוֹרָה שְׁנִגְזָר עַל הַדּוֹר, וְהֵם מְכַסִּים הַדִּין-תּוֹרָה וְחוֹתְמִין אוֹתוֹ, שֶׁלֹּא יִנָּקוּ מִפְּנֵי הַחִיצוֹנִים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִפְּנֵי חִסּוֹן-שְׁלוֹם 'דִּין אֲבָרָי'.

וְהֵם, כְּשֶׁנִּגְלָה לָהֶם הַדִּין-תּוֹרָה, הוֹלְכִים וּמוֹכִיחִים הַדּוֹר, כְּדֵי לְהַחְזִירָם לְמוֹטֵב לְהַמְתִּיק הַדִּין וְכוּ'.

וְזֶה (דברים ז, יב): "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה". "עֵקֶב" - בְּחִינַת רַגְלֵיךָ. וְרַגְלֵיךָ - הֵם בְּחִינַת ה'מוֹכִיחִים' כְּנִל. וְלָהֶם מְגַלִּים הַדִּינִים, וְהֵם מוֹכִיחִים אֶת הַדּוֹר.

וְזֶה: "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן" - הֵינּוּ: שְׁמִיבְחִינַת רַגְלֵיךָ, הֵינּוּ ה'מוֹכִיחִים' - "תִּשְׁמָעוֹן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה" - הֵינּוּ ה'דִּינִים' - כִּי לָהֶם מְגַלִּים אוֹתָם כְּנִל, וְהֵם מוֹכִיחִים בְּזֶה אֶת הַדּוֹר כְּנִל.

ב.

(ח"א קסט)

כְּשֵׁי שֶׁ צְרוּת חִסּוֹן-שְׁלוֹם, אֵי-אֶפְשָׁר לְרַקֵּד, כִּי מוֹסְרִין ה'דִּינֵיךָ לְשְׁלוֹחֵי-הַדִּין, בְּחִינַת 'רְצִים' (זֶהר בְּרֵאשִׁית מַג), בְּחִינַת רַגְלֵיךָ.

וְאֵי-אֶפְשָׁר אֲזִי לְהַגְבִּיחַ ה'רַגְלֵיךָ' - כִּי הֵם כְּבָדִים בְּשַׁעַת ה'הַתְּגַבְּרוֹת'- הַדִּינֵיךָ, מַחְמַת שֶׁהַדְּמִים בְּחִינַת 'דִּינֵיךָ', נִמְשָׁכִין אֲזִי לְתוֹךְ ה'רַגְלֵיךָ' כְּנִל.

אָבֵל כְּשִׁיּוֹצְאִין הַדְּמִים-ה'דִּינֵיךָ, מִה'רַגְלֵיךָ' - דְּהֵינּוּ: כְּשֶׁנִּמְתַּקֵּן ה'דִּינֵיךָ' - אֲזִי ה'רַגְלֵיךָ' קָלִים, וַיְכּוֹלָה ה'שְׁמַחָה' לְהַתְּפַשֵּׁט שָׁם, עַד שְׁזוֹכָה לְרַקוּדֵיךָ, מַחְמַת הַשְּׁמַחָה.

וְלְהַמְתִּיק הַדִּין: הוּא עַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם יָדִין וַיִּשְׁפֹּט עֲצָמוֹ עַל כָּל דְּבָר אִם כֶּף רָאוּי לוֹ לְעִשׂוֹת, וַיִּפְשֹׁט בְּמַעֲשָׂיו וַיִּתְקַנֵּם כְּרָאוּי עַל-פִּי דִין וּמִשְׁפֹּט הַתּוֹרָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה מְמַתִּיק וּמְבַטֵּל הַדִּין שְׁלֹמְעָלָה וְכוּ'.

וְזֶהוּ (דברים ז, יב): "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן". "וְהָיָה - לְשׁוֹן שְׁמַחָה" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה מַב, ג). "עֵקֶב" - הֵם ה'רַגְלֵיךָ'.

הדינים, ומרחיבין לו המקום צר, ויודע באיזה דרך להלך וכו'.

כי מקור העצה הוא בה' חכמה וכו', ונגמר על-ידי ה' כליות' וכו', כי ה' יסורים' המה צמצומים ודינים, מקום צר, ושורין למטה בבחינת 'רגלין' וכו', והם התגלות אלקותו וכו'. והצדיק נותן לו עצה וממשיך "חסד אל" (תהלים נב, ג), לה' כליות היועצות' וכו'.

ואפלו פשנותן לו עצה, ואחר-כך אינה טובה העצה הזאת - אף-על-פי-כן ישאל וכו'.

ויש שני מיני המתקת היסורים. (א) קדם ביאת היסורין, להמתיק הדין שלא יבא עליו. (ב) להגביהם ולקבלם בשמחה, בכדי שלא יצאו לריק.

ואם אינו שואל בעצה להצדיק - אזי יוכל להיות מאותם שכתוב בהם (משלי יט, ג): "אולת אדם תסלף ורבו, ועל ה' יזעף לבו".

ואם שואל בעצה להצדיק ואף-על-פי-כן באו עליו היסורים - ידע: שהם מהשם-יתברך, ויקבלם ויגביהם למעלה ברב שמחה, וזהו המתקתם.

כי השם-יתברך אוהב כל כל נפש ונפש מישראל באהבה רבה ועזה, וכשבאו עליו היסורים, השם-יתברך מצמצם עצמו בתוך היסורים האלה, ונותן לו פה לקבלם באהבה ובחבה, כדי שיגיע לו לרב טוב ולדבר גדול מתוק-מדבש. וכן יחשב בדעתו וכו'. ובשביל אלקותו מקבלם בשמחה ומגביה היסורים, וממתיק הדין בבחינת 'רגלין'.

הינו: לזכות לשמחה' עד שה' עקבים' שהם ה' רגלין' ישמעו ה' שמחה' - זה זוכין על-ידי: "את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם" - שתשמרו לעשות בעצמכם ה' משפטים' וה' דינים' - שעל-ידי-זה נתבטל הדין שלמעלה.

ואז: "והיה עקב תשמעון" - שתשמעו ה' שמחה' בה' רגלין', על-ידי שיוצאים משם הדינים.

ג.

(ח"א קסט)

"והיה עקב תשמעון וכו', ושמר ה' לך את הברית" (דברים ג, יב). "והיה - לשון שמחה" (בראשית רבה מב, ג). כי פשתזכה לשמחה' - אזי השם-יתברך בעצמו ישמר לך את ה' ברית', שיהיה בעזרה לשמר את הברית-קדש.

כי עקר פגם-הברית' הוא על-ידי 'עצבות' כידוע, כי פגם-הברית' בא על-ידי הקלפה הידועה שנקראת 'לילי"ת', על-שם ש'מיללת' תמיד, שזהו בחינת 'עצבות'.

ועל-כן עקר שמירת-הברית' זוכין על-ידי 'שמחה' - כי על-ידי 'שמחה' זוכין: שהשם-יתברך בעצמו יעזר לו לשמר את ה' ברית-קדש'.

ד.

(הוספות מכתב-יד החברים השיף לתורה קמג, הנדפס בסוף הספר; חיי-מוהר"ן תקעה - שיף לתורה קמ"ג)

יום ב' עקב תקס"ו: אם צריך לעצה: אזי ישאל עצה מ'בנים קטנים' או מ'בני הצדיקים' - כי שם גמר העצה. ועל-פיהם יהיה כל דבר שבעולם, ועל-ידם נמתקו

ועל-ידי עצה של הצדיק: יכולין לבא לשמחה זו. ואז ימתק הדין, מקדם בא היסורין עליו.

והוא כמו 'העלאת רקודין' - הינו: על-ידי שמקבלם בשמחה, אזי יבא שמחה ליסורין שלו ששורין ב'רגלין' וכו'.

הינו: אף-על-פי שכבר בא הדין חס-ושלום, הוא מסלק אותו - ואזי מגביה ה'רגלין'. וזהו בחינת 'רקודין', שמעלה 'רגלין' מתוך 'שמחה', הינו: שה'רגלין' ישמעו ה'שמחה', ויקבלו בשמחה, ויגביהו עצמם וירקידון - ואז יגיע להתגלות אלקותו.

וזהו פרוש (דברים ז, יב): "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה". "כל-מקום שנאמר 'והיה', אינו אלא 'שמחה'" (בראשית-רבה מב, ג).

הינו: שבחינת 'עקב', בחינת 'דין', בחינת 'ארץ', בחינת 'רגלין' - ישמעו 'שמחה' מאת "ה'משפטים האלה" - מאת ה'דינים האלה, מאת ה'יסורים'.

ואז על-ידי 'שמחה', יזכה להיות 'צדיק' וכו' - ואז אין צריך לשמר את-עצמו ב'שמירת-הברית', כי השם-יתברך ישמר אותו - כי 'פגם-הברית' הוא על-פירב על-ידי 'מרה-שחורה' וכו' - וכשמקבל היסורים בשמחה, אזי הוא תמיד בשמחה.

וזהו: "ושמר ה' אלקיך לך את הברית" - הינו: שהשם-יתברך בעצמו ינטר ברית שלו.

"ואת החסד" - שיתגלה אלקותו שינהיר "חסד אל כל היום", כמו שאמרו בזהר-הקדוש (נשא קמב): "כי טפת חסד מתגלה בפומא דאמה".

"פי תאמר בלבבך, רבים הגוים האלה ממני, איכה אוכל להורישם" (דברים ז, יז)

ה.

(ח"א יא, בסוף)

"ולא משום דנפיש מיא, אלא משום דרדיפי מיא" [ולא משום שהמים עמוקים, אלא משום שהמים גועשים וסוערים] (בבא-בתרא עג:).

הינו: "לא תאמר: שבשביל זה "לא מטי לארעא" [לא הגיע הגרון לארץ לקרקעית הים (עין בפנים כל הספור)] - שאין יכולין להגיע ולשוב לארץ-ישראל, "משום דנפיש מיא" - מחמת שהעפוסים הם רבים, בחינת 'רבים הגוים האלה' (דברים ז, יז), שהם בחינת 'מים רבים' (תהלים לב, ו; שיר-השירים ה, ז).

"אלא משום דרדיפי מיא" - שהם רודפים אחר ה'כבוד', שהוא בחינת 'מים', בחינת (תהלים כט, ג) "אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים" - על-ידי-זה אין יכולין להגיע ולחזר לארץ-ישראל - הינו: על-ידי רדיפת הכבוד והגדלות.

כי עקר 'אריכת הגלות' שאין יכולין לשוב לארצנו - הוא רק מחמת עוון הגדלות ורדיפת הכבוד.

"פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ" (דְּבָרִים ז, כה)

ו.

(ח"א יא, ב)

עַל-יְדֵי שְׂאִין מִשְׁגִּיחִין שְׂיֵהִיָּה כְּבוֹד-
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת, הֵינּוּ: עַל-
יְדֵי גְדֻלוֹת' - עַל-יְדֵי-זֵה אֵין יְכוּלִין לִפְתַּח
פֶּה.

כִּי עַל-יְדֵי ה'גָּאוֹת', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עֲבוּדַת-
אֱלֹלִים', וּב'עֲבוּדַת-אֱלֹלִים' כְּתִיב
(דְּבָרִים ז, כה): **"פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן
בְּאֵשׁ"**, וְ"כֹל הָעוֹמֵד לְשֹׂרֵף בְּשֹׂרֵף דְּמִי,
וְכַתּוּבֵי מִכְתַּת שְׁעוּרָה" (ראש־הַשָּׁנָה כח.); וְכִיּוֹן
שֶׁמִּכְתַּת כְּתִית שְׁעוּרָה, אֵין לוֹ 'כְּלֵי הַדְּבוּר'
לְדַבֵּר.

אֲךְ בְּשִׁנְזָהֵר וְשׁוֹמֵר כְּבוֹד הַשֵּׁם שְׂיֵהִיָּה
בְּשִׁלְמוֹת - יוּכַל לְדַבֵּר דְּבוּרִים
הַמְּאִירִים, וְהֵם מְאִירִים לוֹ לְתִשְׁבּוּבָה, וְיִכּוּל
לְבוֹא לְתִבּוּנוֹת הַתּוֹרָה לְעִמְקָה'.

"וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעִיבֵהּ וַיֹּאכִלֶהָ אֶת הַמֶּן" (דְּבָרִים ח, ג)

ז.

(ח"א יג, ה; הוֹסְפוֹת מִכְּתַב-יַד רַבֵּנוּ ז"ל,
הַשִּׁיף לְתוֹרָה הַזֶּה, הַנִּדְפָס בְּסוֹף הַסֵּפֶר)

עֵקֶר הָרָעֵב מִחֲמַת הָעֵדֶר הָאוֹר, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (יוֹמָא עֵד: עַל דְּבָרִים ח, ג):
"וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעִיבֵהּ וַיֹּאכִלֶהָ אֶת הַמֶּן",
"מִכָּאן שֶׁהַסּוּמָא אֵינוֹ שָׁבַע". כִּי עֵקֶר
הַשְּׁבַע, מִחֲמַת הָאוֹר שֶׁיִּרְאֶה בְּעֵינָיו, וְעַל-יְדֵי
שְׂאִינוֹ רוּאָה - אֵין נִתְמַלֵּא 'נַפְשׁוֹ', הֵינּוּ
רְצוּנוֹ'.

[חַז"ל שֶׁם בְּיוֹמָא לְמַדוּהָ מִשְׁנֵי הַפְּסוּקִים: - א) **"וַיַּעֲנֶה
וַיִּרְעִיבֵהּ וַיֹּאכִלֶהָ אֶת הַמֶּן"** (דְּבָרִים ח, ג) - ב) **"הַמֹּאכֵלֶהָ מִן"**

בְּמִדְבַר וְכוּ' לְמַעַן עֲנֶתְךָ" (דְּבָרִים ח, טז) - עֵינֵן שֶׁם בְּיוֹמָא
בְּרַש"י דְּבוּר-הַמִּתְחִיל "וַיֹּאמֶר לְהִלְכֵן עֲנִי" - וְכֵן הוּא
מִפְּרָשׁ בְּגִסְחַת ה'עֵינֵי-יַעֲקֹב, וּבְגִסְחַת ה'יִלְקוּט' בְּפִרְשֵׁתָן -
עֵין לְהִלְכֵן עַל הַפְּסוּק **"הַמֹּאכֵלֶהָ מִן"** שֶׁרַבְּנוּ ז"ל מְבִיאֵו גַם
שָׁם].

ח.

(ח"א עו)

**'הַסִּתְּכָלוֹת' עוֹשֶׂה 'כְּלֵי', דְּהֵינּוּ 'גְּבוּל'
וְזָמַן. כִּי מִקְדָּם רְאוּתוֹ
הַדְּבַר, הוּא בְּלֹא גְּבוּל, וּכְשֶׁרוּאָה הַדְּבַר,
נַעֲשֶׂה לוֹ גְּבוּל.**

וְזָהוּ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (יוֹמָא עֵד: עַל דְּבָרִים ח, ג):
"וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעִיבֵהּ וַיֹּאכִלֶהָ אֶת הַמֶּן",
**"כִּי אֵינוֹ דוֹמָה מִי שֶׁרוּאָה וְאוֹכֵל וְכוּ',
מִכָּאן שֶׁסּוּמָא אֵין לוֹ שְׁבַע"** - כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ
רוּאָה אֵין לוֹ גְּבוּל. וּמִסְקָנָא דְּגַמְרָא: **"מֵאֵי
קָרָא: 'טוֹב מִרְאָה עֵינַיִם מִהֲלֶךְ נַפְשׁוֹ"** (קַהֲלַת
ג, ט). כִּי ב'כַּח-הָרְאוּת', עוֹשֶׂה ה'לוֹד' לְנַפְשׁוֹ,
וְהוּא ה'גְּבוּל'.

"כִּי עַל כָּל מוֹצֵא כִּי ה' יַחֲיֶה הָאָדָם" (דְּבָרִים ח, ג)

ט.

(שִׁיחוֹת-הַר"ן פּח)

**ה'שִׁלְחָן' הוּא בְּחִינַת ה'דְּבוּר', בְּחִינַת
(יִחְזַקְאֵל מֵא, כב): **"וַיִּדְבַר אֵלַי זֶה
הַשִּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'". וַיִּדְבַר אֵלַי דִּיקָא,
כִּי עֵקֶר ה'פְּרִנְסָה' וְה'אֲכִילָה' שֶׁהוּא בְּחִינַת
'שִׁלְחָן', הוּא מִבְּחִינַת 'דְּבוּר' - בְּחִינַת (דְּבָרִים
ח, ג): **"כִּי עַל כָּל מוֹצֵא כִּי ה' יַחֲיֶה הָאָדָם"**.****

במדרגה גדולה ממנו, ויש לו 'יסורים'
מ'שכנים רחוקים'. ג) ויש גדול ממנו, ויש לו
'יסורים' מכל העיר. ד) ויש גדול מאד, ויש
לו 'יסורים' מכל העולם.

וּכְל־אֶחָד על-ידי ה'יסורים', נושא עליו
האנשים שיש לו 'יסורין' מהם,
כי כשיש לו 'יסורין' מהם, הוא נושא אותם
עליו. אך איך אפשר לחומר לשא עליו כל-
כך אנשים? - אך על-ידי ה'יסורין' נכנע
גופו!

כִּי כל ה'יסורין' נקראים 'צרות' - על-שם
שהם מצרין ומעיקין להגוף. וכשנכתת
הגוף על-ידי ה'צרות' - מאירה ונתגדלה
ה'נפש', כי 'בהכנע החומר תגדל הצורה',
וכמו שכתוב בזהר (שלח קסח): "אֵעָא דְלֹא
סִלַּק בֵּהּ נִוְרָא, מִבְּטָשִׁין לֵיהּ; גּוֹפָא דְלֹא סִלַּק
בֵּהּ נִהוּרָא דְנִשְׁמָתָא" וכו'.

וְעַל־כֵּן נקראת 'צרה' - לשון 'צורה' - כי
על-ידי ה'צרה', נכנע הגוף
ומאירה ה'צורה'.

נִמְצָא: שעל-ידי-זה שיש לו 'יסורין'
ו'צרות' - מאירה ה'צורה', הינו
ה'נפש'. וה'נפש' אפשר לה לשאת עליה
כמה וכמה אנשים.

וְזֶה (תהלים ג, ב): "ה' מָה רַבּוּ צָרֵי". כל מה
שנתרבין 'צרי', 'רבים קמים עלי' -
כי על-ידי-זה אני נושא ומקים ומרים רבים
לשרשם.

יב.

(ח"א רנ)

דַּע: שכל מיני 'צער' וכל ה'יסורים', אינם
רק מ'חסרון-הדעת', כי מי שיש לו

"כַּאֲשֶׁר יִיסַר אִישׁ אֶת בְּנוֹ, ה' אֱלֹקֶיךָ מִיִּסְרֶךָ"
(דברים ת, ה) - עניני 'יסורים'

י.

(ח"א סה, ג)

אִפְלוּ כל הצרות וה'יסורין והרעות
העוברין על האדם חסוֹשֵׁלֹם, אם
יסתכל על התכלית, בודאי אינם רעות כלל,
רק טובות גדולות.

כִּי בודאי כל ה'יסורין' באים בכונה מהשם-
יתברך לטובתו, אם להזכירו שישוב
בתשובה, אם למרק עוונותיו. ואם-כן
ה'יסורין' הם טובות גדולות, כי פונת השם-
יתברך הוא בודאי רק לטובה.

נִמְצָא: שבכל הרעות וה'יסורין' שיש
לאדם חסוֹשֵׁלֹם - אם יסתכל על
ה'תכלית', הינו: 'פונת השם-יתברך' - לא
יהיה לו 'יסורין' כלל! - רק אדרבא יתמלא
'שמחה', מגדל רב הטובה ש'יסתכל בתכלית
ה'יסורין' הללו - כי ה'תכלית' הוא 'כלו טוב',
'כלו אחד', ובאמת אין שום רע בעולם, רק
'כלו טוב'.

אך עקר הצער שיש לאדם מה'יסורין'
שעוברים עליו חסוֹשֵׁלֹם - הוא רק
מחמת שלוקחין מהאדם ה'דעת' - עד שאין
יכול להסתכל על ה'תכלית', שהוא 'כלו
טוב', ואז מרגיש צער וכאב ה'יסורין'. כי
כשיש לו 'דעת', ומסתכל על ה'תכלית' -
אינו מרגיש כלל ה'צער' של ה'יסורין' וכו'.

יא.

(ח"א קע)

כֹּל אחד לפי נשמתו ולפי עבודתו, כך יש
לו 'יסורים'. א) יש שיש לו 'יסורים'
מ'בניו' ומ'אביו' ומ'שכניו'. ב) ויש שהוא

ידעת', ויודע שהכל בהשגחה מהשם יתברך - אין לו שום 'יסורין', ואינו מרגיש שום 'צער', כי "ה' נתן וזה' לקח" (איוב א, כא).

ואף-על-פי שיש 'יסורין' שבהכרח מרגישים אותם - בגון ה'יסורים' שבאים מחמת ה'הרבה', כמו 'יסורים' שיש מיציאת-הנשמה מן הגוף וכו' - אף-על-פי-כן ה'יסורים' קלים מאוד ונוחים להתקבל, בעת שיודע בדעת ברור: 'שהכל בהשגחה מהשם יתברך'!

ומכל-שכן שאר מיני 'צער ויסורין' - שאין מרגישים כלל בשיש לו ידעת' כנ"ל. ועקר ה'צער' מה'יסורין' - הוא מחמת שנוטלין ממנו ה'ידעת', כדי שירגיש ה'יסורין'.

וזוה עקר 'צער של ישראל' שיש להם ב'צלות' - הכל הוא מחמת שנפלו מה'ידעת', ותולין הכל בטבע ובמקרים ובמזל - ומחמת זה יש להם 'צער ויסורין' כנ"ל וכו' וכו'.

יג.

(ח"ב ז, ג)

מי שיודע 'קדשת ישראל' מאין הם לקוחים, ויודע רוחניות ודקות של ישראל. הוא יודע: ש'ישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שיהיה להם כלל כלל לא, לפי גדל קדשתם משרשם, וגדל דקותם ורוחניותם.

ועל-כן כל ה'יסורים' שבעולם - אינם נחשבים ל'משאוי', כנגד ה'משאוי' הכבד של עוונות-חם ושלום רחמנא-לצלן.

ואפלו בשיש לאדם 'יסורים' - אם אין בהם 'עוונות', אינם נחשבים

ל'יסורים' כלל. וזה בחינת (שבת נה.): "אין יסורין בלא עון" - ש'שאינו בהם 'עוון', אינם 'יסורים' כלל. כי עקר ה'יסורים' הם - רק כשנופלים ב'עוונות' חסו-ושלום.

יד.

(ספר-המדות, עניני 'יסורים')

[א] מי שמקבל את ה'יסורים באהבה, זוכה לזרע שיאריכו ימיהם (בנים סז).

[ב] בשעה שמשגין על האדם את ה'יסורין, משביעין עליהם: שלא ילכו אלא ביום פלוני, ולא יצאו אלא ביום פלוני, ובשעה פלונית, ועל-ידי סם פלוני. אבל "תשובה תפלה וצדקה", מבטלין השבועה (המתקת-דין א).

[ג] עד היכן תכלית ה'יסורין. כל שעברו עליו ארבעים יום בלא יסורין, קבל עולמו, ופרעניות מזמנת לו (המתקת-דין ה'ז).

[ד] מי שגדר, ולא שלם גדרו, הקדוש-ברוך-הוא מביא עליו יסורין. וכששזתק, נחשב לו כאלו שלם גדר (המתקת-דין יט).

[ה] המקבל יסורים באהבה, כאלו הקריב קרבן (המתקת-דין כ).

[ו] מי שאינו מקבל תוכחה, יסורין באין עליו (המתקת-דין לו).

[ז] מי שמחזק את-עצמו קדם התפלה, ועושה הכנה גדולה - אף-על-פי שאחר-כך אינו מתפלל כראוי - על-ידי-זה יסורין בדלין ממנו (המתקת-דין לח).

[ח] הנותן פתו למי שאין בו דעה, יסורין באין עליו (המתקת-דין נו).

[ט] מי שאפשר לו לעסק בתורה, ואינו עוסק, יסורין באין עליו (המתקת-דין צ).

[י] בזכות 'בקור-חולים', אין מת מתוך יסורין (המתקת-דין קח).

[יא] מי שמקבל יסורים בשביל להקל יסורים מעל ישראל, על-ידי-זה יזכה לרוח-הקדש (המתקת-דין ח"ב ג).

[יב] מי שבוטח ביסורין, באלו אומר לאל: 'סור מפני' (על-פי איוב כא, יד) (המתקת-דין ח"ב ח).

[יג] השמח ביסורין, מביא ישועה (ישועה ב).

[יד] על-ידי קבלת היסורים באהבה, אינו משבח תלמודו (למוד ז).

[טו] יש יסורים הבאים על האדם, ונקבע להם זמן לפי 'חיוב סדור הכוכבים' המחייבים כל אלו היסורים. אבל על-ידי הרצון והתאווה שנתעורר אצל התלמידים בשעה שהגיע עתם הקבוע להם לילך אצל הרב ללמוד - על-ידי-זה נתבטלים היסורים, קדם הזמן הקצוב להם (למוד ח"ב א).

[טז] על-ידי ליצנות, באים יסורים (ליצנות ד).

[יז] קשה ליצנות, שתחלתו יסורין, וסופו כליה (ליצנות י).

[יח] לפעמים אין 'שלוס-בית' לאדם, וכל בני-ביתו בקטטה. בידוע: שיש 'שדים' בבית הגורמין כלי-זה. ועל-ידי-זה באים יסורים על אנשי ביתו (מריבה ח"ב יא - ועין בספר-המדות קלפה' ח"ב א, שמבאר יותר באריכות).

[יט] 'מטר' - בזכות אדם אחד, ושדה אחת, ועשב אחד, ובזכות ה'ארץ' ו'הסד' ו'יסורין' (קמון נד).

[כ] על-ידי 'הוצאת זרע לבטלה' - בורא 'קלפות' המתלבשים ב'בני-אדם מתנגדים', וחולקים עליו, ועושין לו יסורין (נאום כו).

[כא] על-ידי ענוה, נתבטל המחלקת ו'היסורין' (ענוה יב).

[כב] מי שיש לו עצבות, מביא על-עצמו יסורין (עצבות לג).

[כג] היסורין שבאין על הצדיקים, בשביל כדי שלא יתרחקו הרשעים לעולם-הבא, על הטוב שיתן הקדוש-ברוך-הוא לצדיקים (צדיק קנט).

[כד] לפעמים יסורין באים על הצדיק, כדי למעט ב'צרות-ישראל' (צדיק קסז).

[כה] יסורים שבאים על הצדיקים, הוא בפרה על כל ישראל (צדיק קסט).

[כז] בשרואה או ששמע איזה יסורין, שבא על גוי, יתרחק בתשובה (תשובה יז).

[כח] לפעמים בשמתחיל לעשות תשובה, באין לו יסורין, זה מפני ששהה מלעשות תשובה (תשובה לא).

[כט] מה שאנו רואים, שמי שמתחיל לעבד את השם, יסורין באין עליו - זה מחמת שהתחיל מתוך יראה של צדק (תשובה עה).

"ארץ זית שמן" (דברים ה, ח)

טו.

(ספר-המדות, עניני 'שמן-זית')

[א] שמן-זית, מפקח הלב (דעת טו).

[ב] אכילת בשר בהמה דקה, ושתיית שמן-זית - היא סגולה להריון (הריון ז).

[ג] שמן-זית, מסגל לחן (תן ח).

[ד] הספר שנכתב בדיו של שמן־זית, הוא מסגל ללמוד (למוד יא).

[ה] בזכות 'גרת־מיד' הדולקים בשמן־זית, נצולין מ'גזרת־שמד' (גרת־מיד ח"ב א - עין בלקוטי־הלכות, ברפת־השחר ה, מז: ש'גרת־מיד' הוא בחינת ה'רצון', שעל־ידי־זה נתבטל בחינת 'שמד', כי עולים מ'שמד' ל'רצון'. ועי' שם עוד: שכל דבר שהוא כנגד רצון־השם, נקרא 'שמד').

"אָרץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפַּנַּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ" (דברים ח, ט)

טז.

(ח"א מז)

מי שמשקע ב'תאות־אכילה', בידוע שהוא רחוק מאמת, ובידוע שדינים שזרין עליו. גם זה סימן על דלות.

ו'ארץ־ישראל' עקר קבלתה מבחינת 'יעקב, בחינת 'אמת' וכו'. וזה שבחה (דברים ח, ט): "אשר לא במספנות תאכל בה לחם" - פי לפעמים אדם אוכל לחם מחמת עניות, ולא מחמת חסרון תאוה לתענוגים אחרים, אבל אם היה לו שאר מאכלים, לא היה אוכל לחם לבד.

וזה 'שבח ארץ־ישראל': שלא מחמת עניות תאכל לחם, אלא מחמת שבור ובטול 'תאות־אכילה' - פי היא מקבלת הארה והשפעה מבחינת 'יעקב, בחינת 'אמת', שמשם בא עשירות.

נמצא: מה שתאכל 'לחם לבד', הוא לא מחמת 'מספנות', אלא מחמת 'שבור תאות־אכילה'.

וזהו: "ארץ אשר לא במספנת תאכל בה לחם" - כלומר: 'ארץ', שהוא בחינת 'אמת', ואז הוא בבחינת 'הארת־פנים', ואינו בוחר בתפנוקים.

ועל־כן "לא במספנת" - מחמת דלות ועניות "תאכל בה לחם" - ולא שאר מעדנים. רק מחמת שהוא בבחינת 'אמת', והוא מפשט מ'תאות־אכילה', ואינו בוחר רק ב'לחם' לאכל.

ועל־כן "נקראת ארץ־ישראל": 'ארץ החיים' (זהר ויקרא מה:) - פי השפעתה ממדת 'יעקב', שנאמר עליו: "יעקב אבינו לא מת" (תענית ה:).

נמצא: פי האוהז במדת 'אמת' - אזי פרנסתו ברוח - פי ההשפעה ממדת 'אמת'.

"וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ" (דברים ח, י) - עניני 'ברפת המזון' ו'ברפת־הנהנין' ('ברפת־הנהנין' למדים מ'ברפת־המזון' - ברכות לה, מח: זהר עקב רע:)

יז.

(ח"א יט, ז)

מי שיכול להתעורר 'התנוצצות האותיות' שב'מעשה־בראשית' שבכל־דבר - אזי אכילתו ושתייתו וכל תענוגיו אינו אלא מ'התנוצצות האותיות' שבאכילה ושתייה, בבחינת (רות ג, ז): "ויאכל וישת וייטב לבו".

"וייטב לבו" - הינו בחינת 'התנוצצות האותיות' של "לב אלקים שבמעשה־בראשית" (תקוני־זהר סז. עז. קה. ועוד) שיש בכל־דבר.

וְזָהוּ רִמּוֹז נִפְלָא: אִם יִשְׂרָאֵל מְדַקְדְּקִין
 לְבָלִי לֶאֱכֹל הַרְבֵּה, רַק מִפְּזִית וְעַד
 כְּבִיצָה - אֲזִי הֵם בְּבַחֲיִנַת: "יִשָּׂא ה' פָּנָיו",
 וְאִז יֵשׁ נְשִׂאוֹת-פָּנִים. אֲךָ לְהַפְּךָ חֶסֶד
 וְשָׁלוֹם, מִכָּל הֵן וְכוּ', כִּי פֶּאֶשֶׁר הֵם
 מְשַׁקְעִים בְּתֵאוֹת-אֲכִילָה, אֲזִי הַסְּתֵרֶת-
 פָּנִים חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

וְהִנֵּה נְשִׂאוֹת-פָּנִים הוּא בְּחִינַת אֲמֶת'
 וְכוּ', כִּי הַמְשַׁקֵּעַ בְּאֲכִילָה הוּא
 רְחוֹק מֵאֲמֶת, כִּי הוּא בְּהַסְּתֵרֶת פָּנִים שֶׁהוּא
 מַדַּת אֲמֶת. נִמְצָא: שֶׁנְּשִׂאוֹת-פָּנִים הוּא
 עַל-יְדֵי שְׁבוּר תֵּאוֹת-אֲכִילָה.

וְהִנֵּה: כְּשֶׁ"צַדִּיק אֵכֵל לְשִׁבְעַ נֶפְשׁוֹ"
 (מְשַׁלֵּי יג, כה), וְלֹא מִחֶמֶת תֵּאוֹה
 הַנְּשִׁמְיֹת - אֲזִי הוּא בְּבַחֲיִנַת נְשִׂאוֹת-פָּנִים,
 וְנִזְוֵן מִמַּדַּת אֲמֶת'.

וּכְאֲשֶׁר בָּכַח אֲכִילָה זֶה עוֹמֵד לְהוֹדוֹת
 וּלְהַלֵּל לַהֲשֵׁם - אֲזִי יוֹצֵאִין מִמֶּנּוּ
 דְּבוּרֵי אֲמֶת', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עֵקֶב' וְכוּ'. וְעַל-
 כֵּן יוֹכֵל לְבְרֹא 'שָׁמַיִם וָאָרֶץ', שֶׁהֵם גַּם כֵּן
 מִמַּדַּת אֲמֶת' וְכוּ'. וְכִיּוֹן שֶׁיְכוֹל לְבְרֹא
 'שָׁמַיִם וָאָרֶץ חֲדָשִׁים' - יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת
 מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ וְכוּ'.

יט.

(ח"א סז, ב)

כְּשֶׁפּוֹגֵם בְּאֲכִילָה, אֲזִי נִפְגָּם ה' כְּבוֹד' וְאִין
 לוֹ 'פָּנִים' וְכוּ'. אֲבָל עַל-יְדֵי
 'מַעוֹט אֲכִילָה', שֶׁמְשַׁבֵּר תֵּאוֹת-אֲכִילָה' -
 עַל-יְדֵי-זֶה הוּא נְשִׂאוֹת-פָּנִים'.

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בְּרֻכּוֹת כ: ע"ב בְּמִדְבָּר ו, כו):
 "יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלָיךְ וְכוּ'. וְכִי לֹא
 אֲשָׂא פָנִים לְיִשְׂרָאֵל, שְׂאֲנִי אֲמַרְתִּי (דְּבָרִים ח,
 י): 'וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבִרְכַתָּ, וְהֵם מְדַקְדְּקִין
 מִפְּזִית וְעַד כְּבִיצָה".

וְזָהוּ: 'וְיִיטֵב לְבוֹ' - אִין 'טוֹב' אֶלָּא 'אֹר',
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב".

וְזָהוּ: "וְיִאֲכַל וְיִשָּׂת וְיִיטֵב לְבוֹ" - שֶׁהִיָּתָה
 אֲכִילָתוֹ וְשִׁתּוֹ, מִ'הָאֶרֶת
 וְהַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת' שֶׁל ל"ב אֱלֹהִים
 שֶׁבְּסַעֲדָתוֹ שְׂאוֹכֵל.

וְזָה: "וְיִיטֵב לְבוֹ, זֶה 'בְּרֵכַת-הַמְּזוּן'" (זוהר
 ויקהל ריח. רות ורבה ה, טו) - שֶׁהִיָּתָה
 אֲכִילָתוֹ וְשִׁתּוֹ, מִ'הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת'
 שֶׁיֵּשׁ בְּהָאֲכִילָה וְשִׁתָּה - שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת
 'בְּרֵכַת-הַמְּזוּן'.

כִּי הַמְּזוּן נִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת 'לְשׁוֹן-
 הַקֹּדֶשׁ' - עַל-יְדֵי שֶׁמְעוֹרְרִין וּמְאִירִין
 הָאוֹתִיּוֹת שֶׁבְּכָל-דְּבָר. וּמִשָּׁם צְרִיכִין שֶׁתִּהְיֶה
 עֵקֶר הָאֲכִילָה וְשִׁתָּה וְשָׂר הַתְּעוּגִים.

יח.

(ח"א מז)

מִי שֶׁמְשַׁקֵּעַ בְּתֵאוֹת-אֲכִילָה, בִּידוּעַ
 שֶׁהוּא רְחוֹק מֵאֲמֶת'. וְכִי שֶׁמְשַׁבֵּר
 'תֵּאוֹת-אֲכִילָה', הַקֹּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה
 עַל-יְדֵי מוֹפְתִים.

וְהַעֲנִין: דְּהִנֵּה כְּתִיב (דְּבָרִים ח, י): "וְאֲכַלְתָּ
 וְשִׁבַּעְתָּ וּבִרְכַתָּ". וְלִכְאוּרָה מִזֶּה
 טַעֲמַת ה' יִצְרֵל-הָרַע' לֶאֱכֹל וְלִשְׁבַע לְמַלְאֶת
 נֶפְשׁוֹ, וְאַחֲרֵיכֵן לְבָרַךְ אֶת הַשֵּׁם.

אֲךָ בְּאֲמֶת אָמְרוּ חַז"ל (בְּרֻכּוֹת כ:): "כְּתִיב
 (דְּבָרִים י, יז): 'אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים',
 וְכְתִיב (בְּמִדְבָּר ו, כו): 'יִשָּׂא ד' פָּנָיו אֵלָיךְ'. אָמַר
 הַקֹּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אִיךָ לֹא אֲשָׂא לָהֶם
 פָּנִים, אֲנִי אֲמַרְתִּי (דְּבָרִים ח, י): 'וְאֲכַלְתָּ וְשִׁבַּעְתָּ
 וּבִרְכַתָּ, וְהֵם מְדַקְדְּקִין עַל עֲצָמָן מִפְּזִית וְעַד
 כְּבִיצָה".

נמצא: שעלידי שבור תאות אכילה' שמדקדקין מפזית ועד פביצה, עלידיזה הוא נשיאות פנים'.

וזה בחינות (יחזקאל מא, כב): "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'". "לפני ה'" דיקא - בחינת 'הארת פנים' עלידי ה'שלחן, דהינו: עלידי אכילה בקדשה.

נ.

(שיחות הר"ן מז)

כבר הוכיח אחד מאנשים כאלו שהתאוה להיות מפרסם, ואמר לו: "הלא לא תוכל אפלו לברך 'ברכת המזון' באמת" - פי תצטרך בכל מעשיך לכונן שיתקבלו מעשיך בעיני בני אדם, ולא תוכל לעשות שום עבודה קלה לשם שמים.

נא.

(חיי מוהר"ן רלז)

ספר רבנו ז"ל: שבימי ילדותו כשהיה סועד סעדתו, לא היה מסתפק עצמו ב'ברכת המזון' שהיה מברך. רק מעצמו נתן שבח והודיה להשם יתברך ב'לשון אשפנו', על כל סדר אכילתו שנתנו לו באותו היום.

כגון שהיו נותנין לו מתחלה מעט יין- שרף וחתיקה לעקיף [עוגה], ואחר כך צנון שקדם האכילה וכו', וכיוצא בזה כל סדר הסעדה. היה מסדר שבח והודיה להשם יתברך, על כל דבר ודבר בפרט.

נב.

(אבני ה'ברזל, שיחות וספורים מרבנו ז"ל מז)

פעם אחת היתה סעדה באומאן, אצל מרת אדל, בת רבנו ז"ל,

שבאו אליה הגבירות מהעיר, וישבו בנהוג, הגברים בחדר אחד והנשים בחדר אחר. ואנ"ש דברו ביניהם איזה זמן, וסברו הנשים שפבר ברכו אנ"ש 'ברכת המזון'.

ואמרה להם אדל: שעוד לא ברכו 'ברכת המזון' - "ווארום מיין טאטנ'ס לייט אז זיי בענטשן הערט מען" [פי אנשי אבי פשמברכים שומעים]. ותכה נשמע כמו רעש מאנ"ש, קול ה'ברכת המזון'.

נג.

(שיח שרפי קדש ח"ב תרלו)

מוהרנ"ת היה נוהג להמתין בערב לבניו שחזרו מהחדר, כדי לסעד עמהם סעדת ערבית, והיה מברך עמהם 'ברכת המזון', וקורא עמהם 'קריאת שמע שעלי המטה', והלכו אחר כך לישון יחד. אף על פי שנהג זה לקח וגזל ממנו משעות הלילה והכביד עליו בסדר קימת הצות וכו', וכדי לחנכם בדרך התורה והיראה.

נד.

(ספר המדות, עניני 'ברכת המזון' ו'ברכת הנהנין')

[א] עלידי 'ברכת המזון', נתודע השם יתברך בעולם (אכילה ח"ב ג; מריבה ח"ב ז).

[ב] עלידי 'ברכת המזון', נתישב המלכות מן המריבות והמלחמות (אכילה ח"ב ד; מריבה ח"ב ז).

[ג] מי שאינו נזהר ב'ברכת הנהנין' תחלה וסוף, פחדים באים עליו (פחד יד).

[ד] בהליכה שהולך אצל תלמיד חכם, בזה הוא מתקן פגם שפגם ב'ברכת הנהנין' (צדיק כז).

"המאכילך מן במדבר וכו' למען ענתך"
(דברים ח, טז)

כה.

(ח"א רעו)

'אכילת שבת' אינה בשביל שביעה כלל,
רק **"בגין דיתברכון בלהו שתא יומין"** (זהר יתרו פח.), **כי מ'אכילת שבת' נשפיעין ונתברכין כל ששת הימים.**

כי עקר השביעה בשבת, כי סומא אין לו שבע, כמו שקלמדו רז"ל (יומא עד): **מפסוק (דברים ח, טז): "המאכילך מן במדבר למען ענתך וכו'."** ו**"פסיעה-גפה נוטלת מאור עיניו של אדם, ומחדר לה בקדושה דבי-שמשי"** (ברכות מג).

נמצא: שעקר שלמות מאור-עינים הוא בשבת - ועל כן אז ה'שביעה', כי ה'שביעה' על-ידי דאית עינים'.

"ואמרת בלבבך, 'כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה'"
(דברים ח, יז)

כו.

(ח"א כג, א)

כל עבודות-זרות תחובים בממון. ובשביל זה **'ממון' עם אותיותיו, גימטריא ק"ם, כנגד ק"ם קליון שהשכינה צווחת: "קלני מראשי, קלני מזרועי"** (תגינה טו: סנהדרין מו.) **על אלו הנופלים ב'תאות-ממון', שהם עבודת-אלילים' פלולים מ'עבודות-זרות' של 'שבעים אמות'.**

ועל-כן הם ק"ם קליון, שתי פעמים ע', כי השכינה צווחת הקליון בפוליס, בחינת: "קלני מראשי, קלני מזרועי".

וזהו (אבות פ"ב מ"ג): "ואל תהי רשע בפני עצמך". **"בפני" - זהו בחינת 'פנים דסטרא-אחרא' הבא מחמת 'תאות-ממון', שאין מאמין בהקדושי-ברוך-הוא שהוא הזן ומפרנס, והוא חושב: "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה"** (דברים ח, יז). **וזה "עצמך", לשון "עצם ידי".**

[ב'פרפראות-לחכמה' (פאן אות יד): **"שני מיני קולות" - יש לומר שהוא כנגד בחינת "כחי ועצם ידי עשה לי".** **"כחי" - הוא בחינת ה'עצה' כמו שתרגם על פסוק (שם שם, יח): "כי הוא הנתן לך בח לעשות חיל", "ארי הוא יהיב לך עטא למקני נכסין".** ושרש העצה, **מ'חכמה', כמו שכתוב (ירמיה יח, יח): "ועצה מחכם", שזה בחינת "כחי", בחינת 'חכמה', שהיא "כח-מה".**

וזה הנופל ל'תאות-ממון', נדמה לו: שבחכמתו ובכלת גבורות ידיו עשה לו את כל החיל הזה, ועל-כן צעקת השכינה כפיכול על-זה: **"קלני מראשי" - נגד בחינת "כחי", שהוא בחינת 'חכמה שבראש'.**

"קלני מזרועי" - נגד בחינת "ועצם ידי", כי באמת הכל הוא רק מאתו יתברך, בבחינת: **"כי הוא הנתן לך בח לעשות חיל".** - עין שם עוד באריכות].

"וזכרת את ה' אלקיך, כי הוא הנתן לך בח לעשות חיל. למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבותיך ביום הזה" (דברים ח, יח)

כז.

(ח"ב פד)

עקר התחברות ודבקות להשם-יתברך, הוא על-ידי התפלה. כי ה'תפלה' היא 'שער' שדרך שם נכנסין להשם-יתברך, ומשם מכירין אותו. כי 'תפלה' היא 'מלכות' וכו'.

ובשביל-זה: על-פירב כשאדם מתפלל, נופלים לו 'מחשבות של גדלות'. כי ה'תפלה', בחינת 'מלכות', היא

בגלות בתוך מלכות הרשעה וכו', שרוצה להתגדל ולמלוך. וזה בחינת גלות השכינה.

ועל-ידי שמתפלל בכח - על-ידייה מתגבר על הפניות והמחשבות של גדלות ומבטל אותם, ונותן כח בתפלתו להתחזק בנגד מלכות הרשעה לצאת מגלותא, ומוציא השכינה מגלותה ומתקנה, וגורם לעשות יחוד קדשא-בריך-הוא ושכינתה.

גם על-ידי תפלה בכח, נתחדש השבועה להאבות, ונעשה פאלו עכשו נשבע לאבותינו.

וזה (דברים ח, יח): "וזכרת את ה' אלקיך, כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל" - פרוש: שעל-ידי ה'כח, תתקן את אשת-חיל, בחינת מלכות.

וזה פרוש: "למקני נכסין" (תרגום של "לעשות חיל" - "למקני נכסין") - כי ה'מלכות' כד איהי בגלותא, אזי אומרת: "אל תראוני שאני שחרהרת" (שיר השירים א, ו), כי היא מלבשת בלבושין אכמין, בלבושין דקלפין, ומכסה בהם.

ואזי: "כצפור נודדת מן קנה, בן איש נודד" (משלי כו, ח) - כי היא 'קן' דילה.

וכד אדם מתפלל בכח ומוציא אותה מגלותא, מפסוין דילה - נעשית 'קן' להקדוש-ברוך-הוא.

וזה פרוש: "למקני" - לשון 'קן'. "נכסין" - לשון 'פסוין'. ועקר פונתך יהיה: שתתקן השכינה כדי לזווגה עם בעלה.

וזה פרוש (דברים שם, שם): "למען הקים את בריתו". 'הקמת הברית' רמז ל'זווג'. כי מתחלה צריך 'אתערותא-דלתתא', הינו תקוה-השכינה. וכשהשכינה מתלבשת ב'לבושין נהירין': 'חור סמך ירק', בחינת 'אבות' (זהר פנחס רטו. תקוני-זהר נב), והיא בחינת 'שבועה', בחינת 'שבועה'. ונעשה פאלו עכשו נשבע לאבות.

וזה (שם): "אשר נשבע לאבותיך ביום הזה". "ביום הזה" דיקא.

נמצא: על-ידי תפלה בכח, נתחדש השבועה לאבות.

"שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן" (דברים ט, א)

נח.

(ח"א קב)

צריכין לנסע להצדיק, ולא די ב'ספריי-מוסר'. כי העקר: מה ששומעין מפיה הצדיק.

וכמו שאמרו במדרש (דברים רבה ג, יא) על פסוק (דברים ט, א): "שמע ישראל היום אתה עובר את הירדן" וכו', וזה לשונו: "מה ראה לומר להם כן 'שמע ישראל', רבנין אמרי: למה הדבר דומה, למלך שקדש מטרונה בשני מרגליות, אבדה אחת מהן. אמר לה המלך: אבדת אחת, שמרי את השניה. כך קדש הקדוש-ברוך-הוא את ישראל ב'נעשה ונשמע' (שמות כד, ז). אבדו את 'נעשה', שעשו את העגל. אמר להן משה: 'אבדתן נעשה, שמרו נשמע', הוי: 'שמע ישראל'."

וְעַל-כֵּן בְּשִׁלּוּמֵי מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר, שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'עֲשִׂיה', בְּחִינַת 'נַעֲשֶׂה' -
אֵין בְּזֶה כַּח כָּל-כֶּךָ לְעוֹרֵר אוֹתוֹ - כִּי יִשְׂרָאֵל
אֲבָדוּ אֶת הַנַּעֲשֶׂה'.

אָבֵל כְּשִׁשׁוּמֵע מִפֶּה הַצַּדִּיק - הוּא בְּחִינַת
'נִשְׁמָע' - שֶׁזֶה הַ'פֶּתַר' נִשְׁאָר לָהֶם
לְיִשְׂרָאֵל.

"וְאֵשֶׁב בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה"

(דְּבָרִים ט. ט.)

נט.

(ח"א ג)

הַתְּקוּן שִׁיּוּכֵל לְשִׁמְע 'נְגִינָה' מִכָּל אָדָם,
הוּא עַל-יַדֵּי שִׁיּוּכֵל בְּלִילָה תוֹרָה
שֶׁבַע-לִפְּהָ, הֵינּוּ גְמָרָא' שֶׁהִיא בְּחִינַת 'לִילָה'.

כְּדֹאֵיתָא בְּמִדְרַשׁ (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים יט):
"כְּשֶׁהָיָה מֹשֶׁה בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים לַיְלָה" (שְׁמוֹת כד, יח) - כְּשֶׁהָיָה לוֹמֵד
'תוֹרָה-שֶׁבְכֶתֶב' הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יוֹם,
וְכִשְׁלֹמֵד 'תוֹרָה שֶׁבַע-לִפְּהָ' הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא
לַיְלָה."

ל.

(ח"א ח, ב-בסוף)

עֵקֶר רוּחַ-חַיִּים הוּא בְּהַתּוֹרָה, כְּמוֹ
שֶׁכֶּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", הוּא הַתּוֹרָה,
וְהַצַּדִּיקִים דְּבָקִים בְּתוֹרָה, וְעַל-כֵּן עֵקֶר
הַ'רוּחַ-חַיִּים' הוּא אֲצֻלָּם וְכוּ'.

וְזָה בְּחִינַת (בְּבֵרֵאשִׁית עד.): "וְזָקִיף רַמְחָא" -
'רוּמ"ח' - הוּא בְּחִינַת "רוּחַ מ"ם" (זֶהר
פְּנִיחַס רלז), בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - הֵינּוּ: הַתּוֹרָה

שֶׁנִּתְּנָה לְאַרְבָּעִים יוֹם, שֶׁשֵּׁם הַ'רוּחַ-חַיִּים' -
כְּלוֹמֵר: שֶׁהַצַּדִּיק הָיָה לוֹ בְּחִינַת הַרוּחַ
שֶׁמְקַבֵּל מִהַתּוֹרָה.

לא.

(ח"א יג, א-ב-ג-ה-ז)

עֵקֶר קְבֻלַּת-הַתּוֹרָה, עַל-יַדֵּי הַ'שִּׁכֵּל',
שֶׁהוּא 'מִשְׁה-מְּשִׁיחַ' וְכוּ' - וְיִכּוּל
לְהַמְשִׁיךְ 'הָאֲרֵת-הַתּוֹרָה' לְלַמֵּד שְׂאָר בְּנֵי-
אָדָם.

כִּי 'הַתְּגַלּוּת-הַתּוֹרָה' בָּא מִיחּוּדָא דְקַדְשָׁא-
בְּרִיךְ-הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ, וְיחּוּדָם - עַל-יַדֵּי
הַעֲלָאת נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּבְחִינַת 'מִיּוֹן-
נוֹקְבִין'.

וְהַחֲכָם יִכּוּל לְקַח הַנַּפְשׁוֹת וְלַהַעֲלוֹתָם
בְּבְחִינַת 'מִיּוֹן-נוֹקְבִין', בְּבְחִינַת
(מִשְׁלֵי יא, ל): "וְלִקַּח נַפְשׁוֹת חֲכָם".

וְעַל-יַדֵּי הַ'יחּוּד' הַזֶּה, נוֹלָד הַ'תּוֹרָה'.
וְכַשֵּׁעוֹלָה הַחֲכָם עִם הַנַּפְשׁוֹת, בְּבְחִינַת
(שָׁם כא, כב): "עִיר גְּבָרִים עָלָה
חֲכָם" - וְנִפְשׁוֹ זֶה בְּחִינַת דְּצוּן, שֶׁכָּל אֵלוֹ
הַבָּאִים לְחֲכָם-הַדּוֹר, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֵיזוּהוּ
דְּצוּן' - וְהַצַּדִּיק לוֹקַח כָּל הַרְצוּנוֹת וְעוֹלָה
עִמָּהֶם.

עַל-יַדֵּי-יִזָּה (שָׁם): "וַיֵּרֶד עִז מִבְּטָחָה" -
בְּבְחִינַת (יחֲזַקְאֵל א, יד): וְהַחֲחִיזוֹת
רְצוּא וְשׁוּב". "רְצוּא" - בְּעֲלִיּוֹת הַנַּפְשׁוֹת.
"וְשׁוּב" - בְּחֻזְרַת הַנַּפְשׁוֹת - עִם הַתְּגַלּוּת
הַתּוֹרָה'.

וְזָהוּ בְּחִינַת תְּקוּנָא דְ'מִרְכַּבְתָּא-עֲלָאָה'
וְ'מִרְכַּבְתָּא-תַּתָּאָה'. שֶׁעַל-יַדֵּי הַחֲכָם
שֶׁלוֹקַח הַנַּפְשׁוֹת וְעוֹלָה עִמָּהֶם - נִתְּתַקְּנוּ שְׁנֵי
הַמִּרְכַּבּוֹת. כִּי יֵשׁ אַרְבַּע חִיּוֹת בְּבְחִינַת נַפְשׁ
וְכוּ', וְיֵשׁ אַרְבַּע חִיּוֹת בְּתוֹרָה וְכוּ'.

וְזֶה פְרוּשׁ (בְּא־בְתָרָא עג): "אֲשַׁתְּעוּ לִי נְחוּתֵי יַמָּא, בֵּין גְּלָא לְגְלָא תְלַת מָאָה פְרָסִי, וְרוּמְיָא דְגְלָא תְלַת מָאָה פְרָסִי. זְמַנָּא חָדָא הוּי אֲזַלְיִנן בְּאַרְחָא, וְדַלְיִנן גְּלָא, עַד דְּחִזְיִנן בֵּי מַרְבַּעְתָּא דְכוּכְבָּא זוּטָא, דְּהוּי כְּמַבְזַר אַרְבַּעִין גְּרִיזָא בְּזָרָא דְחַרְדְּלָא".

[ספרו לי 'יורדי-הים': בין גל לגל יש שלש-מאות פרסה, וגובה הגל שלש-מאות פרסה. פעם אחת היינו מהלכים בדרך הים, והגביה אותנו הגל לרקיע, עד שראינו מקום שכיבתו (מושב) של כוכב קטן שבקטנים. שהיה בגדל שטח, של זריעת ארבעים פור חרדל].

"נְחוּתֵי יַמָּא" - הֵינּוּ מְמַשִּׁיכֵי יַמָּא-דְאֹרִיתָא לְזָה הָעוֹלָם וְכוּ'. וְהַגְּלִים הֵם הַנְּפָשׁוֹת וְכוּ'.

"וְדַלְיִנן גְּלָא" - הֵינּוּ: שְׂדֵלִינן הַנְּפָשׁוֹת לְמַעְלָה, בְּבַחֲיִנַת: "עִיר גְבוּרִים עָלָה חָכָם".

"עַד דְּחִזְיִנן בֵּי מַרְבַּעְתָּא דְכוּכְבָּא זוּטָא" - הֵינּוּ: שְׁגַרְמָנוּ 'זוּגָא-עֲלָאָה'.

"מַרְבַּעְתָּא" - זֶה בַּחֲיִנַת 'זוּגָא', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים קל"ט, ג): "אַרְחֵי וְרַבְעֵי". 'שְׂכִינְתָא' נִקְרְאת בְּשַׁעַת זְוִיגָא: "כּוּכְבָּא זוּטָא", כְּמוֹבָא בְּזָהַר (בְּלֶק קצ"א): "אַתְעַבִּידַת נִקְדָּה זַעִירָא מְגוֹ רְחִימְתָא, כְּדִין אַתְחַבְּרָא בְּבַעְלָה".

"וְהוּוּ כְּמַבְזַר אַרְבַּעִין גְּרִיזָא בְּזָרָא דְחַרְדְּלָא" - כְּמוֹבָא בְּזָהַר (פְּנִיחָס רמ"ט): "הָאִי תִּיהָ כַּד אַתְעַבְּרָא, אִסְתַּתְּמַת וְלֹא יִכִּילַת לְאוֹלְדָא, עַד דְּאַתְיָא נְחָשׁ וְנִשְׁדַּךְ בְּעִרְיָתָא, כְּדִין אַתְפַּתַּחַת וְנָפַק מִנָּה דְמָא, וְהִיא שְׁתִּית לְדָמָא".

"בְּזָרָא דְחַרְדְּלָא" - הֵינּוּ בַּחֲיִנַת "טַפַּת דָּם כְּחַרְדְּל" (בְּרִכּוֹת ל"א. נְדָה סו, וְעוֹד) דְּנִפְּק מִנָּה, מִחֲמַת הַנְּשִׁיכָה בְּבֵית הַזֶּרַע.

"בְּזָרָא" - פֶּרֶשׁ רַש"י: "בֵּית זָרַע".

"וְאַחֲרֵי-כֵן אוֹלִידַת" - וְהַתּוֹלְדָה הַזֹּאת הִיא הַתּוֹרָה בְּנ"ל, וְהַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא הוֹלְכַת דְּרֹךְ 'אַרְבָּעִים יוֹם' - הֵינּוּ בַּחֲיִנַת "שָׂאֵר הַיּוֹתָא", שֶׁהֵם 'אַרְבָּעִים', עֲשָׂרָה לְכָל סֵטֶר, כְּמוֹבָא שָׁם (בְּזָהַר הַנ"ל).

וְזֶה בַּחֲיִנַת: "אַרְבַּעִין גְּרִיזָא" - בַּחֲיִנַת "אַרְבַּעִין הַיּוֹתָא", שֶׁהֵם "אַרְבָּעִים יוֹם שָׁל הַתּוֹרָה".

לב.

(ח"א לו, ב)

גַּם אוֹתִיּוֹת 'בְּלַע"ם' מְרַמְזִין: שֶׁהוּא בְּקַלְפָּה כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה. כִּי ב' הִיא הַתְּהַלַּת הַתּוֹרָה. וְל' הִיא 'סוּף הַתּוֹרָה'. וְע' - כְּנֶגֶד 'שִׁבְעִים-פָּנִים'. וּמ' - כְּנֶגֶד 'אַרְבָּעִים יוֹם שְׁנַתְנָה תּוֹרָה'.

"מָה ה' אֶלְקִיךָ שָׂאֵל מֵעַמְּךָ, כִּי אִם לִירָאָה" (דְּבָרִים י, יב)

"אל תקרי 'מה' אלא 'מאה'" (מנחות מג: וברש"י ותוספות: זהר תרומה ככו. קרח קעט. פנחס רנד:)

לג.

(ח"א ד, בסוף)

"וּמָלְאוּ מַחַד גְּלִגְלָא דְעֵינָא תְלַת מָאָה גְרִבֵי מִשְׁחָא" [ומלאו מגלגל עינו האחד, שלש-מאות חביות שמן] (בְּא־בְתָרָא עג):

"גְרִבֵי מִשְׁחָא" - זֶה בַּחֲיִנּוֹת הַדְּעַת'. כִּי "שָׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ" (שְׁמוֹת ל, כה), זֶה בַּחֲיִנַת 'שִׁכְל'.

"וְתְלַת מָאָה" - זֶה בַּחֲיִנּוֹת 'מִשְׁחָה'. בַּחֲיִנַת מָה שֶׁהַצַּדִּיק מְקַטֵּין עַצְמוֹ בְּבַחֲיִנַת 'מָה'. בְּשִׁלְשׁ בַּחֲיִנּוֹת 'צָרִיךְ לְהַקְטִין

את-עצמו, כמו שכתוב (ירמיה ט, כב): "אל יתהלל חכם, גבור, ועשיר". שבכל בחינה מאלו 'ש'לש בחינות', הוא נעשה 'מה'.

ועל-ידי-זה יש לו 'התפשטות-הגשמיות', ומדבק באור-אין-סוף שאין שם שום שנוי רצון, אלא 'ה' הוא האלקים" (דברים ד, לה), הינו: "כלו הטוב והמטיב" (פסחים ג).

וזוה בחינת "חד גלגלא דעינא" - פמובא באדרא (נשא קלז): "ולזימנא דאתי ישתבח בה עינא חד דרחמי", בחינת "כלו הטוב והמטיב".

נמצא: בשהצדיק עושה עצמו 'מה', מדבק את-עצמו ל'עינא חד דרחמי', הינו: ל'אין-סוף'.

ואחר-כך בשחוזר בבחינת דצוא ושוב' - אז ממשיך מאור-אין-סוף האחדות הרצון הפשוט שם, דרך ה'מה' שלו - ונעשה מ'מה' 'מאה' - כמו שאמרו: "אל תקרי מה, אלא מאה" (מנחות מג; וברש"י ותוספות; זהר תרומה קכז, קנח קעט. פנחס רנד). ונעשה 'תלת מאה', מ'תלת מה'.

וממשיך אור הזה לדעתו ולשכלו - הינו "ג'רבי דמשחא", שהוא בחינת 'שכל'.

לד.

(ח"א קפה)

איתא בזהר (ויקרא ד): "כד ישראל אשתלמו בעובדיהו, כביכול שמא קדישא אשתלם" וכו'. ועקר השלמות היא ה'יראה', כמו שכתוב (דברים י, יב): "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה".

ועל-כך נקראת 'יראה', סוף דבר, כמו שכתוב (קהלת יב, יג): "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא" - כי היא שלמות כל הדברים.

לה.

(ח"א ריט)

'יראה' בחינת 'מלכות', הוא בחינת 'הכנעה'.

וזוה שכתוב (דברים י, יב): "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" - שהשם-יתברך מקטין עצמו בכיכול ושואל מהם 'יראה'.

כי "שואל מעמך" - הוא בחינת 'הכנעה' ושפלות, כמו השואל ומבקש מחברו. כי 'יראה' הוא בחינת 'מלכות' - כמו שאמרו (אבות פ"ג מ"ב): "אלמלא מזראה של מלכות". ו'מלכות' הוא בחינת 'עני' ו'הכנעה', כי "אין מלך בלא עם" (פרקי דרבי אליעזר פ"ג; רבינו בחיי בראשית לח, ל), בחינת 'עניות', 'דלית לך מגרמה כלום" (זהר וישב קפא. ועוד).

הינו: ש'מדת-המלכות' אין לך מצד עצמה כלום - כי אם על-ידי העולם נתגלה 'מדת-המלכות'.

לו.

(ח"ב ז, בסוף)

'השגת בן', בחינת 'דרי מעלה', הוא בחינת 'שנה', בחינת 'מה' - בחינת (זהר תרומה קכז): "מה חמית מה פשפשת".

ו'השגת תלמיד', בחינת 'דרי מטה', הוא בחינת 'נעור' - בחינת: "הקיצו ורננו שוכני עפר" (ישעיה כו, יט).

וְצָרִיךְ לְכַלֵּל בְּיָדְךָ בְּתִלְמִיד - לְהִרְאוֹת
 לְבַחֲנֵינֵךְ בְּיָדְךָ, בְּחֵינֵת הַהִשָּׁגָה שֶׁל
 הַתִּלְמִיד, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לּוֹ 'יִרְאָה'.

וְזֶה (דְּבָרִים י, יב): "מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שׂוֹאֵל
 מֵעַמּוֹךְ כִּי אִם לִירְאָה". "מָה" דִּיקָא -
 כִּי צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה נִכְלָל בְּבַחֲנֵינֵךְ מָה, כְּדֵי
 שִׁיְהִיָּה לּוֹ 'יִרְאָה'.

"וּמִלֶּתֶם אֶת עֲרֵלְתְּם לְבַבְכֶם" (דְּבָרִים י, טז)

"יֵת טַפְשׁוֹת לְבָבוֹךְ" (תַּרְגוּמוֹ)

לז.

(ח"א לז, זח)

כְּשֶׁהֵלֵךְ מִשְׁקַע בְּאַהֲבוֹת רְעוּת, הֵינּוּ
 חֲרָפוֹת וּבְזִיווּנוֹת, הַנִּקְרָא "עֲרֵלְת
 לֵב" - אֲזִי הוּא בְּבַחֲנֵינֵךְ "שִׁבְרֵי לוֹחֹת".
 וְ'חֲרָפָה' הוּא בְּחֵינֵת 'עֲרֵלָה' וְכוּ', בְּחֵינֵת
 'אַהֲבָה נְפוּלָה וְשִׁבוּרָה' וְכוּ', כִּי ה' חֲרָפָה,
 הֵינּוּ "עֲרֵלְת לֵב", הֵינּוּ 'אַהֲבוֹת רְעוּת',
 נַעֲשֶׂה מ'שִׁבִּירֵת כְּלֵי הַחֶסֶד'.

וּכְשֶׁמִּקְשָׁר ה' לֵב, ה'וֹא"ו' - לְהַיּוֹד',
 הֵינּוּ 'נִקְדָּה', בְּחֵינֵת 'צַדִּיק',
 שֶׁשֵּׁם הָאוֹר הָאַהֲבָה הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרָה - אֲזִי
 נִתְבַטַּל ה' אַהֲבוֹת רְעוּת, הֵינּוּ ה' חֲרָפוֹת,
 הֵינּוּ "עֲרֵלְת לֵב".

כִּי ה' צַדִּיק, ה' נִקְדָּה' - יֵאִיר לְהַיּוֹד',
 שֶׁהוּא בְּחֵינֵת 'לֵב' - וְנִתְבַטַּל ה' חֲרָפָה,
 הֵינּוּ "עֲרֵלְת לֵב" - כִּי "עַל כָּל פְּשָׁעִים
 תִּכַּסֶּה אֶהֱבֶה" (מִשְׁלֵי י, יב) - כִּי שֵׁם שׁוֹרָה
 'אַהֲבָה הַקְּדוּשָׁה'.

וְצָרִיךְ כָּל־אֶחָד לְדַבֵּר בֵּינּוּ לְבִין קוֹנּוֹ -
 כְּדֵי שִׁיְאִיר בְּחֵינֵת 'נִקְדָּה' לְהֵלֵךְ.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַטַּל 'עֲרֵלְת לֵב', הֵינּוּ
 'חֲרָפוֹת', הֵינּוּ 'אַהֲבוֹת רְעוּת'.

וְגַם צָרִיךְ כָּל־אָדָם לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ
 בְּ'יִרְאָת־שָׁמַיִם', כְּדֵי לְקַבֵּל הַתְּעוֹרְרוֹת
 בְּלִבּוֹ, מִה' נִקְדָּה' שִׁישׁ בְּחֲבֵרוֹ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, כִּי
 זֶה הַבְּחִינָה שִׁישׁ בְּחֲבֵרוֹ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, הוּא
 בְּחֵינֵת 'נִקְדָּה'. וְשֵׁם בְּה' נִקְדָּה' הַזֹּאת - שׁוֹרָה
 ה' אַהֲבָה' הַנִּקְרָא 'כֶּהֱן'. וְה' נִקְדָּה' הַזֹּאת -
 הוּא בְּחֵינֵת 'צַדִּיק' לְגַבֵּי חֲבֵרוֹ, וּמֵאִיר לְלֵב
 חֲבֵרוֹ.

נמצא: שְׁעַל־יְדֵי 'שְׁלֹשָׁה נִקְדוֹת' אֵלוֹ -
 נִתְבַטַּל ה' חֲרָפוֹת, הֵינּוּ "עֲרֵלְת
 לֵב", הֵינּוּ: 'אַהֲבוֹת רְעוּת': א) 'הַתְּקַשְׁרוֹת
 הַצַּדִּיקִים', לְקַבֵּל מִתְחִלָּה מִהַצַּדִּיק, נִקְדָּה
 כְּלָלוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. ב) וְאַחֲרֵי־כֵן יִקְבְּלוּ
 דִּין מִן דִּין. ג) וְכָל־אֶחָד יִקְבַּל מִנֶּה וּבֵה.

לת.

(ח"א מט, א)

ה' לֵב' הוּא הַצִּיר שֶׁל ה' מוֹדוֹת, הֵינּוּ
 ה' חֲכָמָה שְׁפֵלֵב' וְכוּ'. כְּשֶׁחֹשֵׁב
 מ'חֲשָׁבוֹת רְעוּת' - הוּא מְטַמֵּטֵם הַלֵּב,
 בְּבַחֲנֵינֵךְ "עֲרֵלְת לֵב", וּמִקְלָקֵל אֶת הַבְּרִיאָה,
 הֵינּוּ ה' חֲכָמָה שְׁפֵלֵב'.

כִּי ה' יִצְרֵה־הָרַע' הוּא טַפְשׁוֹת הַלֵּב, כְּמוֹ
 שְׁכַתּוֹב (דְּבָרִים י, טז): "וּמִלֶּתֶם אֶת עֲרֵלְת
 לְבַבְכֶם", וְתַרְגוּמוֹ: "יֵת טַפְשׁוֹת לְבָבוֹךְ".
 וְטַפְשׁוֹת' הוּא קְלָקוֹל ה' בְּרִיאָה' שֶׁהִיא עַל־
 יְדֵי ה' חֲכָמָה' - כִּי הוּא מְקַלְקֵל וּמְטַמֵּטֵם
 ה' חֲלָל' שְׁפֵלֵב, שֶׁהוּא 'סוּד חֲלָל־הַפְּנוּי'.

וּכְשֶׁחֹשֵׁב מ'חֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת' בְּלִבּוֹ אֵיךְ
 לְעַבֵּד הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ - בְּזֶה
 נַעֲשֶׂה 'לֵב' בְּבַחֲנֵינֵךְ: "צוּר לְבָבִי" (תְּהִלִּים עג,
 כו), וּבְבַחֲנֵינֵךְ: "וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי" (שִׁם קט, כב),

שבתוך ה'חלל' יתגלו פעולותיו. ועל-ידי פעולותיו ומדותיו הטובים - יתגלה שהוא מקבל על מלכות-שמים שלמה.

כי זה ההתלהבות שהאדם מתלהב בתפלתו - זה בחינת השם-יתברך בעצמו כביכול, בחינת (דברים י, כא): "הוא תהלתך והוא אלקיך" - שהוא יתברך הוא בעצמו התהלה והתפלה.

"אשר לא ישא פנים" (דברים י, יז)

לט.

(ח"א מז)

מזבא לעיל בפסוק: "ואכלת ושבעת וברכת", עיר-שם.

"הוא תהלתך והוא אלקיך" (דברים י, כא)

מ.

(ח"ב יט)

זהו עקר התכלית אצלנו, שתהיה התפלה נכללת באחדותו יתברך, בבחינת (דברים י, כא): "הוא תהלתך והוא אלקיך" - שהתפלה והשם-יתברך אחד כביכול. וזהו עקר התכלית באמת. [עין הפרוש ב'פרפראות-לחכמה].

מא.

(שיחות-הר"ן נב)

כבודו יתברך צועק תמיד, וקורא ומרמז להאדם שיקרב אליו, והוא יתברך יקרב אותו ברחמים באהבה ובחבה גדולה.

וזה שהאדם נתלהב לפעמים בתוך תפלתו, ומתחיל להתפלל בהתלהבות וחשק גדול, ותפלתו שגורה ומרצה בפיו - זהו 'אור השם-יתברך' בעצמו כביכול, שנתלבש בו וקורא אותו לעבודתו יתברך.

"בשבעים נפש ירדו אבתיך" (דברים י, כב)

מב.

(ח"ב ח.ה)

על-ידי 'התגלות הכבוד', בא 'התפשטות הנבואה'. פי ה'נבואה' באה מבחינת 'שרשי נפשות ישראל', שהם בחינת 'שבעים נפש', בבחינת (דברים י, כב): "בשבעים נפש ירדו אבותיך", ראשי-תבות 'נבי"א'. ו'שרש הנפשות' הוא בחינת 'כבוד' וכו'.

"ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל" (דברים יא, ו)

"זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו" (רש"י: פסחים קיט. סנהדרין קי).

מג.

(ח"א כג, בסוף)

אלו בני-אדם הנופלים ב'תאות-ממון', ואינם מאמינים שהקדוש-ברוך-הוא יכול לפרנס אותו בסבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות וכו' - נקשרים ב'פנים דסטר-א-אחרא' וכו'.

אבל אלו בני-אדם שמשאם-ומתנם ב'אמונה' - הם דבקים ב'אור הפנים דקדשה', פי אין 'אמונה' בלא 'אמת' וכו'.

מה.

(ח"א מא)

ענין 'פדיון-נפש'. כי ה'ממון' נקרא
 'עמודים', כמו שכתוב (דברים יא, ו):
 "ואת היקום אשר ברגליהם" (על-פי פסחים
 קיט. סנהדרין קי. - זה ממונו של אדם שמעמידו על
 רגליו).

ובש"הצדיק העושה ה'פדיון' מניח ידיו
 על ה'ממון', יבון: כי יש יד
 הגדולה וכו', ויבון להמשיך אליו הווי"ן
 וכו', לתוך ה'ממון' הנקרא 'עמודים'. ואז
 נקרא: "ווי העמודים" (שמות כג, י). ואלו
 'עמודים', הינו 'רגליו' וכו' (עין בפנים).

מו.

(ח"א מז)

עקר 'עשירות' בא מ'אמת'. והאוחז
 ב'מדת-אמת' - אזי פרנסתו ברוח,
 כי ההשפעה מ'מדת-אמת'.

וזה רמז (שבת קד.): "קשטא קאי". כי רז"ל
 דרשו (פסחים קיט. סנהדרין קי.) על פסוק
 (דברים יא, ו): "ואת היקום אשר ברגליהם" -
 "זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו".

וזהו: "קשטא" - האוחז במדת אמת. אזי:
 "קאי" - "זה ממונו שמעמידו על
 רגליו", ופרנסתו ברוח.

אך "שקרא לא קאי" (שבת שם) - כי הוא
 ב'הסתרת-פנים' שהוא בחינת 'אמת'.

מז.

(ח"א סט)

עקר הממון של האדם, בא לו על-ידי
 'בת-זוגו', על-ידי 'אור נפשה'. הינו:
 על-ידי שמתנוצץ ומתפשט אורות מאור
 נפשה - אלו ה'אורות' הם בחינת ה'ממון'.

וזהו בחינת: "קשטא קאי" (שבת קד.). כי
 אמרו רז"ל (פסחים קיט. סנהדרין קי. על
 דברים יא, ו): "ואת כל היקום אשר
 ברגליהם" - "זה ממונו של אדם שמעמידו
 על רגליו".

ועל-כן עקר המעמד פרנסה, הינו
 "ממונו של אדם שמעמידו על
 רגליו" - הוא על-ידי 'אמת', שהוא בחינת
 'שבירת תאות-ממון'.

וזה בחינת "קשטא קאי" - הינו: על-ידי
 'אמת' - יש לו 'ממון', שהוא בחינת
 'עמידה', "שמעמידו על רגליו".

אבל: "שקרא לא קאי" (שבת שם) - כי
 'שקר' הוא 'עבודה-זרה', 'תאות-
 ממון' וכו'. ועל-כן על-ידי 'שקר', שהוא
 'עבודה-זרה', 'תאות-ממון', אין לו שום
 קיום ומעמד - הינו: שאין לו 'ממון',
 הנקרא 'יקום' וכו'.

מד.

(ח"א לא, ט)

מי שהוא במדרגת 'אברהם', בחינות "בעל
 נפש" (משלי כג, ב) - אזי בודאי כל
 אכילותיו וסעדויותיו, בבחינת "לחם הפנים"
 (שמות כה, ל; לה, יג), בבחינת (בראשית יז, א):
 "התהלך לפני".

"התהלך" - זה בחינת 'רגליו', בחינת
 'פרנסתו', בחינת (דברים יא, ו):
 "ואת היקום אשר ברגליהם", ודרשו רז"ל
 (פסחים קיט. סנהדרין קי.): "זה ממונו של אדם
 שמעמידו על רגליו".

"התהלך לפני" - שנעשה מהם בחינת
 'פנים'.

”תמיד עיני ה' אלקיה בה, מראשית השנה ועד אחרית שנה” (דברים יא, יב)

נא.

(ח”א לז, ז)

”דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד” (תהלים קה, ד). ”דרשו ה'” - על-ידי איזה חכמה תוכל לדרש אותו? - הדר מפרש: ”ועזו” - הינו על-ידי התורה, ולא על-ידי חכמות אחרים.

ועל-ידי מה תזכה לחכמות התורה? - ”בקשו פניו תמיד” - על-ידי צדקה של ארץ-ישראל, פמוכא במדרש (בראשית-רבה מד, יב; קהלת-רבה ה, ד): ”אין בקשת פנים' אלא צדקה, כמו שכתוב (תהלים פה, יד): צדק לפניו יהלך”. ואין תמיד' אלא ארץ-ישראל” (מדרש-תהלים קה), כמו שכתוב (דברים יא, יב): ”תמיד עיני ה' אלקיה בה”.

נב.

(ח”א מד)

”תפלות כנגד תמידין תקנום” (ברכות כו:). ”תמיד” - זה בחינות ארץ-ישראל, כמו שכתוב (דברים יא, יב): ”תמיד עיני ה' אלקיה בה” - שצריך לראות שיתפלל תפלתו באורא דארץ-ישראל.

הינו: שתקון מחשבות-זרות' שבתפלה, בחינות ”תפלות כנגד”. ”תקנום” הוא: על-ידי ”תמיד” - על-ידי בחינות ארץ-ישראל.

נג.

(ח”א מד)

”תפלות כנגד תמידין תקנום” (ברכות כו:). ”תפלות כנגד” - הינו: ה'מחשבות-זרות' שהם ”כנגד” - שהם

כי ה'ממון' הוא ממקום ה'נפש', ו'נפש' היא בחינת נקבה' וכו'. כי עקר ה'ממון' תלוי בה, כי היא בחינת רגליו' וכו', כמו שכתוב בזהר (וירא קיב: על שמואל-א ב, ט): ”רגלי חסידיו ישמר - דא אתתא”. וכתוב (דברים יא, ו): ”ואת כל היקום אשר ברגליהם” - ”זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו” (פסחים קיט. סנהדרין קי). כי עקר ה'ממון' בא מבחינת נפש', בחינת נקבה', בחינת רגליו'.

מח.

(ח”א קפ)

בענין סגלת הפדיון. 'מעו'ת הם בחינת דינו', כמו שאמרו (פסחים קיט. סנהדרין קי. על דברים יא, ו): ”ואת כל היקום אשר ברגליהם” - ”זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו”. נמצא: ה'מעו'ת הם בחינת רגליו' וכו' וכו'.

מט.

(ח”ב פא)

אדם נתעלה ב'ממון' הנקרא רגל', כמו שכתוב (דברים יא, ו): ”ואת היקום אשר ברגליהם”.

”למטר השמים תשתה מים” (דברים יא, יא)

נ.

(ספר-המדות, סגלה ח”ב ד; תפלה ח”ב ז)

אמירת תהלים סגלה להוריד גשמים, תהלים' (ראשי-תבות): ”למטר השמים תשתה מים” (דברים יא, יא).

מבלבלין תפלתו. ונקראים 'מבול', שהם 'מבלבלין' תפלתו.

"תקוננו": שיתן 'צדקה לארץ-ישראל'. ועל-ידי-זה נכלל ב'ארץ-ישראל' אשר עליה נאמר (יחזקאל כב, כד): "ארץ לא גשמה ביום זעם" (זבחים קיג. - שלא ירד מבול לארץ-ישראל). ועל-ידי-זה נצול מ'מחשבות-זרות'.

וזה: "תמידין תקנום". "תקונם" - על-ידי 'ארץ-ישראל', שנאמר בזה (דברים יא, יב): "ארץ אשר וכו' תמיד עיני ה' אלקיה בזה".

גם "אורא דארץ-ישראל מחכים" (בבא-בבא קנח: זהר פנחס רמד: תקוני-זהר סד.) - ועל-ידי-זה נזדבף 'מחו', הינו 'מחשבתו'.

נד.

(ח"א מז)

על-כן פתיב על 'ארץ-ישראל' (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיה בזה" - כי "דבר שקרים לא יבון לנגד עיני" (תהלים קא, ז). אך 'ארץ-ישראל' שהיא מדת 'אמת', "תמיד עיני ה' בזה" וכו'.

נה.

(ח"א נה, בסוף)

הצדיקים שהם עושי טוב, זוכים לפני השם. כי קדם 'בריתות הרשעים', היה 'פני השם' מכסה ומסתר בעושי רע כדי להכריתם, בבחינת (תהלים לה, יז): "פני ה' בעושי רע להכריתם". ועכשו תכף פשרואים ב'בריתות רשעים' - תכף נתגלה 'פני השם' לעושי טוב.

וזהו (תהלים קה, ד): "בקשו פניו תמיד" - כי על-ידי 'תמיד' שהוא בחינת 'ארץ-

ישראל', כמו שכתוב (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיה בזה" - תזכו למצא 'פני השם' - כי על-ידי 'ארץ-ישראל', תזכו לראות בזה 'בריתות רשעים'.

נו.

(ח"א רלד)

אי-אפשר לספר מעשיות של צדיקים - כ-אם מי שיכול להדמות עצמו להשם-יתברך, דהינו שיכול להבדיל בין אור וחשך כמו השם-יתברך בבניכול וכו'.

ולזכות לזה שיוכל להדמות אליו יתברך להבדיל בין אור וחשך - הוא על-ידי 'השגחה' - הינו שייצא מ'טבעיות', שזה בחינת 'כלליות הקדשה'.

וזה זוכין על-ידי 'ארץ-ישראל' - כי 'ארץ-ישראל' הוא 'כלליות הקדשה' שבכל הקדשות, כי שם כל העשר קדשות'.

ועל-כן נאמר ב'ארץ-ישראל' (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיה בזה" - כי שם הוא רק 'השגחה', בחינת (כו, טז): "השקיפה מפעון קדשך".

וזה (תהלים טז, ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד", הינו: פשאני רוצה להשוות ולדמות עצמי להשם-יתברך, אזי: "לנגדי תמיד" - הינו בחינת 'ארץ-ישראל', כמו שכתוב במדרש (מדרש-תהלים קח): "אין תמיד אלא 'ארץ-ישראל', שנאמר: "תמיד עיני ה' אלקיה בזה".

נז.

(ח"ב ה, יד)

ה'חמשה חושים של המוח, כלם נמצאים בבחינת 'ראש-השנה' וכו'.

'חוש הראיה' ב'ראש-השנה' - הוא בבחינת (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיה בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", "בראש-השנה נדון מה יהא בסופה" (רש"י שם) - שבראש-השנה רואה ומשגיח על כל השנה מה יהא בסופה. [עין בפנים שאר החושים].

נח.

(ח"ב ה, י"א-יב)

לעתיד יחדש הקדוש-ברוך-הוא כל העולם כלו בבחינת 'ארץ-ישראל', כי אז יתגלה שהשם יתברך ברא הכל.

ועקר 'קדשת ארץ-ישראל' הוא: ששם הוא השגחתו יתברך תמיד, בבחינת (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיה בה מראשית השנה ועד אחרית שנה".

ואז יתנהג כל העולם כלו על-ידי השגחה לבד, כמו ארץ-ישראל, ויתבטל הטבע לגמרי, בחינת נפלאות, שלא בדרך הטבע. ואז יתער 'שיר חדש' וכו'.

וזוה בחינת 'תשרי' - כי "בתשרי נברא העולם" (ראש-השנה י), ו'חדוש העולם' יהיה בבחינת 'ארץ-ישראל', בחינת 'השגחה'.

וזוה בחינת 'ראש-השנה' - בבחינת: "תמיד עיני ה' אלקיה בה מראשית השנה" וכו'. ואז יתער 'שיר חדש' כנ"ל,

וזוה בחינות 'תשרי' - בבחינת (שיר-השירים ד, ח): "תבואי תשורי מראש אמנה".

וזוה בחינת ה'ראה' וכו'. 'חדוש-העולם' בבחינת ה'ראה', בחינת (תהלים קד, ל): "תשלה רוחך יבראון ותחדש פני אדמה" - בחינת ה'רוח' של 'פנפי ראה'. וה'חדוש-העולם' הוא בבחינת 'השגחה', בחינת 'ארץ-ישראל'.

וזוה בחינת ה'ראה', בבחינת מה שאמרו רז"ל (חלין מט): "למה נקרא שמה 'ראה', שמאירת את העינים" - זה בחינת: "תמיד עיני ה' אלקיה בה" וכו', הנאמר ב'ארץ-ישראל', שהוא בחינת 'השגחה' וכו'.

נט.

(ח"ב מ)

מי שיודע מ'שכל', כגון לומדים שמרגישים מעט 'טעם השכל' בפשט וקשיא בדרך הלומדים, או חכמים בחכמות אחרות, שמרגישים 'טעם שכל' - יכולין להבין 'טעם ארץ-ישראל'.

כי "אזירא דארץ-ישראל מהפנים" (בבא-בבא קנח: זהר פנחס רמד: תקוני-זהר סד).

ו'טעם החכמה והשכל' בודאי יקר מאד - אך עקר מעלת 'קדשת ארץ-ישראל', הוא רק על-ידי 'השגחת השם-יתברך'.

ומחמת שהשם-יתברך מסתכל בארץ-ישראל תמיד, כמו שכתוב (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיה בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" - על-ידי-זה ארץ-ישראל מקדשת ואזירה מהפנים.

כי 'עינים' על-שם ה'חכמה', כי 'התפתחות החכמה' נקרא בחינת 'עינים', כמו שכתוב (בראשית ג, ז): "ותפקחנה

עיני שניהם", ופרש רש"י: "על-שם החכמה נאמר".

ומחמת שעיני השם ב'ארץ-ישראל, שמוסתכל בה תמיד - על-ידי-זה "אורא דארץ-ישראל מחכים".

אך מהיכן נמשך ונתעורר זאת אצל השם-יתברך, דהינו בחינת 'עינים' להשגיח פנ"ל? - זה נעשה על-ידי נשמות ישראל' שהשם-יתברך מתפאר בהם, בבחינת (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בך אתפאר".

ועל-ידי ה'התפארות' - נעשין בחינת 'תפלין' שנקראין 'פאר' (ברכות יא. טז: ספך כה. ועוד). וה'תפלין' הם בחינת 'מחין', ונכנסין לפנים ובוקעין בעינים, ומזה נעשה 'השגחת השם-יתברך' בפיוכל, שעל-ידי-זה נעשה 'קדשת ארץ-ישראל', בחינת "אורא דארץ-ישראל מחכים".

ועל-שם-זה נקרא: "ארץ-ישראל" - שמקבלת קדשתה מבחינת: "ישראל אשר בך אתפאר".

אך בודאי לא כל העתים שוות בהתקרבות ישראל להשם-יתברך, כי לפעמים חסוֹשֶׁלום יש שנתרחק אחד מהשם-יתברך וכו', ונפגם בחינת ה'התפארות' וכו'.

רק בפאחד מישראל נתקרב להשם-יתברך וכו'. וכל מה שנתוספין יותר רבים מישראל שרוצים לעבדו ולהתקרב אליו, אזי נתגדל ונתוסף יותר התפארותו יתברך וכו'.

ועל-ידי-זה נעשין תפלין מחין. ומזה נעשה 'קדשת ארץ-

ישראל, בחינת "אורא דארץ-ישראל מחכים", על-ידי 'עיני השגחתו' פנ"ל.

[עין עוד בפנים באריכות, ותרצה נפלאות בענין הקבוץ הקדוש בראש-השנה, שאז נתוסף ה'התפארות', ונעשה בחינת ארץ-ישראל בחינת 'השגחה'].

ס.

(ספר-המדות, ארץ-ישראל ח"ב א)

על-ידי 'ישיבת ארץ-ישראל', משיגין השגחת השם-יתברך על העולם.

"ולעבדו בכל לבבכם" (דברים יא, ג)

"איזהו עבודה שבלב זה תפלה" (תענית ב).

סא.

(ח"א מט, ב-ד-ה)

וזה בחינת (דברים יא, ג): "ולעבדו בכל לבבכם", "איזהו עבודה שבלב זה תפלה" (תענית ב).

כי 'תפלה' בחינת 'מלכות דוד', כמו שפתיב (תהלים קט, ד): "ואני תפלה".

ועקר התפלה תלוי בלב, שישים כל לבו עליה - דהינו: שיקשר מחשבתו היטב לדבורי התפלה, שלא יהיה בבחינת (ישעיה כט, ג): "בשפתם פבדוני ולבם רחק ממני".

ו"תפלה שבלב" - היא בחינת 'התגלות מלכותו' בתוך ה'חלל-הפנוי', בתוך המדות, בתוך העולמות.

ועל-ידי-זה נתגלה ונתגדל מלכותו יתברך, ונופל מלכות-הרשעה.

וְאִזּוֹ יֵשׁ עֲלֶיָהּ לְבֵית־אֶעֱלֶאָה וְיֵבִיתֶא-
תַּתְּאָה' - "שֶׁנִּשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא: שֶׁלֹּא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַיִם שְׁלֹמֹמֶעֱלָה, עַד
שֶׁיִּבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֹמֹמֶטָה" (תענית ה.), בְּחֵינַת
'תַּפְּלָה', בְּחֵינַת 'מַלְכוּת'.

וְאִיתָא בְּכַתְבֵי-הָאֲרִיז' ל' (ספר הלכותיים,
שופטים ד): שֶׁהַכּוֹנֵה עַל-פִּי סוּד
הוּא: שֶׁ'בֵינָה' אִמָּא עֲלֶאָה', 'בֵּית־אֶעֱלֶאָה',
הִיא בְּחֵינַת יְרוּשָׁלַיִם שְׁלֹמֹמֶעֱלָה. וְ'מַלְכוּת',
'בֵּית־אֶתְתָּאָה', הִיא בְּחֵינַת יְרוּשָׁלַיִם
שְׁלֹמֹמֶטָה'.

שְׂאִין ה'יחוד שְׁלֹמֹמֶעֱלָה' בְּחֵינַת עֲלִית
בֵּית־אֶעֱלֶאָה' נִשְׁלָם - עַד שֶׁנִּבְנֶה
וְנִשְׁלָם בְּחֵינַת 'מַלְכוּת' בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁהִיא
בְּחֵינַת עֲלִית בֵּית־אֶתְתָּאָה' וְכוּ', עֵינֵי-שָׁם.

הֵינּוּ: עַל-יְדֵי שֶׁמִּצְמָצֵם אור הַתְּלַהּבוֹת
לְבוֹ, שֶׁלֹּא יִתְלַהֵב יוֹתֵר מְדִי, כְּדֵי
שֶׁיִּוָּכַל לְעַבֵּד הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה,
וּמִקֵּדֶשׁ מַחֲשַׁבְתּוֹ לְבָלִי לְחֶשֶׁב שׁוּם
'מַחֲשַׁבוֹת-רְעוּת', רַק לְחֶשֶׁב תָּמִיד
'מַחֲשַׁבוֹת-קְדוּשׁוֹת' - עַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה
בְּחֵינַת 'מַלְכוּת'. כִּי נִתְגַּלָּה שֶׁהוּא מְקַבֵּל עַל-
מַלְכוּת-שָׁמַיִם שְׁלֹמָה.

וְאִזּוֹ יֵשׁ עֲלֶיָהּ לְבֵחֵינַת 'מַלְכוּת', 'בֵּית־אֶ-
תַּתְּאָה'. וְאִזּוֹ דִּיקָא עוֹלָה גַם 'בֵּית־אֶ-
עֲלֶאָה', בְּחֵינַת "בֵּינָה לְבָא" (תקוני-זהר יז. פ'תח
אל'הו). כִּי בְּאֵמַת שְׁנִיָּהֶם אֶחָד, וְאֶחָת תְּלוּיָהּ
בְּחִבְרָתָהּ.

וְכַל-זֶה הוּא בְּחֵינַת 'תַּפְּלָה', שֶׁהִיא
"עֲבוּדָה שְׁבִלְב" - כִּי "תַּפְּלָה
שְׁבִלְב", הִיא בְּחֵינַת 'הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ'
שֶׁבִתּוֹךְ 'חָלַל הַפְּנוּי' שְׁבִלְב כַּנ"ל.

וְהֵבֵן מְאֹד, כִּי הַדְּבָרִים עִמָּקִים מְאֹד מְאֹד,
וְרַבְּנוּ ז"ל לְקַצֵּר כָּאֵן וְדַבֵּר הַכֹּל בְּרִמְזוֹ,
"כְּמָאֵן דְּמַחְוֵי בְּמַחוּג" (על-פי בְּרָכוֹת מו: - רש"י:
מְרַאִים בְּיָדֵיהֶם וּבְאֲצַבְעוֹתֵיהֶם בְּרִמְזוֹהָ), וְהַדְּבָרִים
נְכוּחִים לְמַבִּין. וְהַעֲקָר לְקִיָּמָם כְּפִשׁוּטָן וְכוּ'.

וְזֶה פְּרוּשׁ (בְּבֵא-מִצִּיעָא נט.): "אֶתְתָּךְ גּוֹצָא,
גָּחַן וְלַחִישׁ" - פִּרְשׁ רִש"י: "שָׁמַע
עֲצָתָהּ" [אֶשְׁתָּךְ קִטְנָה, כָּפַף עֲצָמָךְ וּשְׁמַע דְּבַרְיָךְ].

כִּי בְּאֵמַת: "אִשָּׁה יִרְאֵת ה'" (משלי לא. ל),
הִיא בְּחֵינַת 'עֲצָה'. כְּשֶׁה'תַּפְּלָה', בְּחֵינַת
'מַלְכוּת', בְּשִׁפְלוּת וּבְקִטְנוּת, בְּבְחֵינַת
"אֶתְתָּךְ גּוֹצָא" - בְּבְחֵינַת (שִׁירֵה-שִׁירִים ח. ח):
"אֶחָזֵת לָנוּ קִטְנָה" וְכוּ' - צְרִיךְ לְהַקִּים אוֹתָהּ
וְכוּ'.

וְזֶה: "וְלַחִישׁ לָהּ" - "תְּקַבֵּל עֲצָתָה". וְזֶה
עֲלִיּוֹת הַתַּפְּלָה שֶׁהִיא 'בְּלַחֲשׁ', שֶׁהִיא
"עֲבוּדָה שְׁבִלְב".

סב.

(שיחות-הַר"ן רכט)

שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ: שֶׁהִיָּה מְדַבֵּר עִם אֶחָד
מִבְּנֵי-הַנְּעוּרִים, וְהִיָּה מַחֲזִק אוֹתוֹ
מְאֹד מְאֹד בְּהַתְּבוּדָּה וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבִין-
קוֹנֵי בְּלִשׁוֹן שְׁמֵדְבָרִים בּוֹ, כְּדַרְכוֹ ז"ל.

וְאָמַר לוֹ: שֶׁבִּתְחִלָּה זֶה הָיָה עֲקָר הַתַּפְּלָה,
מֵה שֶׁהִיָּה כָּל אֶחָד מְדַבֵּר מֵה
שְׁבִלְבוֹ לְפָנָי הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שֶׁהִיוּ
מְדַבְּרִים בּוֹ, כְּמִבְּאֵר בְּרַמְבַּ"ם בְּתַחֲלַת 'הַלְכוּת
תַּפְּלָה' (תַּפְּלָה א. א. ב. ג. ד.), עֵינֵי-שָׁם שְׁמִבְּאֵר שָׁם
זֹאת הֵיטֵב: "שֶׁבִּתְחִלָּה הָיָה זֶה עֲקָר הַתַּפְּלָה"
וְכוּ'.

אֵךְ אַחֲרֵי-כֵן רָאוּ 'אֲנָשֵׁי-כַּנְסֵת-הַגְּדוּלָּה'
וְכוּ', וְתַקְּנוּ 'סֵדֵר הַתַּפְּלָה'.

אָבֵל עַל-כָּל-פָּנִים מְדִינָא, זְהוּ עַקֵר הַתְּפִלָּה.

על-כן גם עכשו שמתפללין 'סדר התפלה' שתקנו 'אנשי-כנסת-הגדולה' - טוב מאד להאדם להיות רגיל להתפלל לפני השם-יתברך, תפלות ותחנונות ובקשות מלבו בלשון שמבין, שיזכהו השם-יתברך לעבודתו באמת - פי זה עקר התפלה כנ"ל.

"וַנְתַּתִּי עֹשֶׁב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתָ, וְאָכְלָתָ וְשָׁבַעְתָּ"
(דברים יא, טו)

סג.

(ח"א לט)

"וַנְתַּתִּי עֹשֶׁב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתָ" (דברים יא, טו). **"עש"ב"** - ראשי-תבות: **"עושה שלום ב'מרומו"** (איוב כה, ב). **"בשדך"** - לשון 'שדוד ושבירה'.

כְּשִׁמְרָגִישׁ אֵיזָה רְעֵבוֹן, שְׁמַתְגִּיב עָלָיו תְּאוֹת-אֲכִילָה - ידע שיש לו 'שונאים'. כמאמר חז"ל (בבא-מציעא נט. על תהלים קמז, יד): **"השם גבולך שלום"**. ו"מי שיש לו רשים מלמטה, בידוע שיש לו רשים מלמעלה" (סנהדרין קג:).

בכך צריך לשדד ולשבר הבהמיות שלו המתאנה לאכל - פי עקר ה'רעבוני' הוא ל'בהמיות' וכו'.

ובשיש שלום למטה, יש לו שלום למעלה במרומו - ואזי נתגלה ונתרבה שבע גדול בעולם וכו'.

סד.
(ח"א לט)

"וַנְתַּתִּי עֹשֶׁב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתָ" (דברים יא, טו). **"וַנְתַּתִּי עֹשֶׁב"** - רמז ל'בנים', כמו שכתוב (איוב ה, כה): **"וַצֹּאֲצְאֶיךָ כְּעֹשֶׁב הָאָרֶץ"**.

"בשדך לבהמתך" - הינו: אימתי יהיה לך בנים חיים וקמים? - כשיהיה זונגך בקדשה, ותשבר נפש המתאנה שלך, הינו נפש הבהמיות, וידמה לך **"כאלו כפאך שד"** (נדריים כ:).

וזה: **"בשדך"** - לשון 'שד' - על-ידי-זה יהיו לך 'בני קימא'. פי מיתת הבנים, זה מחמת "נשמות העשוקים בטקלא" (זהר משפטים צה: וכו').

גם צריך שיהא עקר זונגך ב'ליל-שבת', שאז נכללת בקדשה, ויתפרדו ממנה כל פועלי-און. וזה: **"וְאָכְלָתָ וְשָׁבַעְתָּ"** - זה רמז על 'שבת', שאז ה'שביעה' שממנו נתברכין ששת ימים.

סה.

(ח"א מז)

וזהו (דברים יא, טו): **"וַנְתַּתִּי עֹשֶׁב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתָ וְאָכְלָתָ וְשָׁבַעְתָּ"**. כמבאר בזהר (בראשית כה: תקוני-זהר פז:): **"עש"ב"** הוא **"ע"ב שי"ן, תלת ראשין, שלשה אבות, שהוא הגנני"**.

והינו: **"בשדך לבהמתך"** - שתשדד הבהמיות שלך. **"וְאָכְלָתָ וְשָׁבַעְתָּ"** - לאכל ולשבע, רק להסתפק במעט - אזי: **"וַנְתַּתִּי עֹשֶׁב"**.

סו.

(חיי-מוהר"ן צב)

רַבְּנּוּ ז'ל סַפֵּר: שְׁהָיָה רָגִיל לֶאֱכֹל הַרְבֵּה מְאֹד בַּיּוֹם נְעוּרָיו, וְהָיוּ לוֹ יְסוּדִים מְזֵה. וְהַשְּׁלִיף זֹאת.

וְרָאָה אַחֲרֵי-כֵן: שֵׁישׁ לוֹ תַאֲוָה גַם לְאוֹתוֹ הַמַּעַט שְׂאוּכָל. וְנִתְיָשֵׁב: וְהִתְחִיל שׁוּב לֶאֱכֹל, כִּי מָה לוֹ כְּשֹׂאוּכָל מַעַט עִם תַּאֲוָה אוֹ הַרְבֵּה, וְלָמָּה לוֹ לְהַפְסִיד גּוּפוֹ בַחֲנָם, וְהָיָה מְנִיחַ כָּל הַתַּאֲוֹת בְּתוֹךְ תַּאֲוָה זוֹ שֶׁל אֲכִילָה (עי' שְׁבַח־הַר"ן ח"א כא).

פַּעַם-אַחַת הָיָה יוֹשֵׁב עַל הַשְּׁלֶחָן אֶצֶל חָמִיו בְּסַעֲדַת-שְׁלִישִׁית בַּשָּׁבֶת, וַיֵּשֶׁב בְּזוּיָת וְהָיָה חֲשׂוֹף בְּבֵיתוֹ. וְהוּא הָיָה דָרְכוֹ תָמִיד לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ כְּדָרְכוֹ. וְהִתְחִיל לְבַקֵּשׁ: "שִׁירָאָה לוֹ הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ אֶת הָאֲבוֹת, אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב". וְהִבְטִיחַ לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ: "כְּשִׁתְּרָאָה לִי זֹאת, אֲשַׁלְּיֵךְ גַּם זֹאת הַתַּאֲוָה" (הֵינּוּ שֶׁל אֲכִילָה). וְעָשָׂה בְּזֶה מַה שֶׁעָשָׂה, וְנִכְנַס בְּזֶה מְאֹד, וַיִּישָׁן.

וְבֹא זְקֵנו הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז'ל אֵלָיו בְּחֵלוֹם, וְאָמַר לוֹ הַפְּסוּק (דְּבָרִים י"א, טו): "וְנִתְתִי עֹשֵׁב בְּשֹׁדֵךְ לְבַהֲמֹתֶיךָ". וְהִקְיָן. וְנִפְלָא בְּעֵינָיו: "מַה שְׁיִכּוֹת יֵשׁ לָזֶה הַפְּסוּק לְמַה שֶׁבִקֵּשׁ!?"

וְבֹא בְדַעְתּוֹ: שְׂאִיתָא בְּתַקּוּנִים (פז): "עֵשׂ ב' הוּא אוֹתִיּוֹת עֵי"ן בִּי"ת שִׁי"ן. עֵי"ן בִּי"ת הִיא בֵּית עֵי"ן, שִׁי"ן תְּלַת אֲבָהָן."

וְזֵהוּ: אִם תִּרְצֶה לְרֹאוֹת אֲבָהָן - אִי אֲפָשֶׁר לָךְ, כִּי אִם "בְּשֹׁדֵךְ לְבַהֲמֹתֶיךָ" - צְרִיךְ אֶתְּהָ לְשַׁדֵּד הַבְּהֵמִיּוֹת תַּאֲוֹת-אֲכִילָה. וְהַשְּׁלִיף גַּם זֹאת הַתַּאֲוָה. -

(וְאָמַר: שֶׁמַּעֲשֶׂה זוֹ שְׂיִכָּה לְהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל 'קַבְּלַת הַתּוֹרָה, הַמַּעֲשֶׂה מֵהַלְחָם).

"וְסוֹרֶתֶם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְגו', וְלֹא יִהְיֶה מָטוֹר" (דְּבָרִים י"א, טז-יז)

סז.

(ח"א מ)

עַל-יַדֵּי 'עַבּוּדַת-אֱלִילִים' נִמְנַע הַמָּטוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים י"א, טז-יז): "וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְכו', וְלֹא יִהְיֶה מָטוֹר" - וְכִשְׂאִין מָטוֹר, אֵין 'שִׁבְע', וְכִשְׂאִין 'שִׁבְע', אֵין 'שָׁלוֹם' וְכו'.

סח.

(ח"ב סב)

'קַלְקוּל הָאֱמוּנָה, הִיא גַם-כֵּן בְּחִינַת 'עַבּוּדַת-הַזָּרָה, וְכְמוֹ שֶׁמוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב (צוּאת-הַרִיב"ש; דְּגַל-מַחְנֵה-אֶפְרַיִם וְיִמְאֹר-עֵינַיִם בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת): עַל פְּסוּק (דְּבָרִים י"א, טז): "וְסוֹרֶתֶם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹקִים אֲחֵרִים" - "שִׁתְּכֶךָ בְּשִׂפְרִים מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, הוּא בְּחִינַת עַבּוּדַת-הַזָּרָה".

"וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ" (דְּבָרִים י"א, יז)

סט.

(ח"ב י"א)

כְּשֶׁהָאָדָם מֵתְפַלֵּל בְּשֹׁדֵה, אֲזִי כָּל הָעֹשְׂבִים כָּלָם בָּאֵין בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְכַסִּיעֵין לוֹ וְנִוְתַנִּין לוֹ כַּח בְּתַפְלָתוֹ. וְזֵה בְּחִינַת שְׁנִקְרָאת הַתְּפִלָּה: 'שִׁיחָה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, ה): "שִׁיחַ הַשָּׁדָה" -

שָׁכַל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה נֹתֵנִין כַּח וְסִיּוּעַ
בַּתְּפִלָּתוֹ.

וְזֶה בְּחִינַת (שם כד, סג): "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ
בַּשָּׂדֶה" - שֶׁתְּפִלָּתוֹ הִיְתָה עִם סִיּוּעַ
וְכַח הַשָּׂדֶה, שָׁכַל עֲשִׂי הַשָּׂדֶה נִתְּנוּ כַּח
וְסִיּוּעַ בַּתְּפִלָּתוֹ - שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִקְרָאת
הַתְּפִלָּה: 'שִׁיחָה'.

וְעַל-כֵּן בִּקְלָלָה נֹאמֵר (דְּבָרִים יא, יז):
"וְהֶאֱדַמָּה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ" -
כִּי כָל יְבוּל הָאָרֶץ צְרִיכִין לִתֵּן כַּח וְסִיּוּעַ
בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְכַשֵּׁי פָּגַם וְעָפּוּב עַל-זֶה,
אִזִּי נֹאמֵר: "וְהֶאֱדַמָּה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ".

כִּי אִפְלוּ כְּשֵׁאינו מִתְּפַלֵּל בַּשָּׂדֶה - נֹתֵנִים
גַּם-כֵּן יְבוּל הָאָרֶץ סִיּוּעַ בַּתְּפִלָּתוֹ,
דִּהְיִנוּ כָּל מַה שֶּׁסְּמוּךְ אֶל הָאָדָם, כְּגוֹן
אֲכִילָתוֹ וְשִׁתְּיָתוֹ וְכִיּוֹצֵא. רַק כְּשֶׁהוּא בַּשָּׂדֶה,
שְׂאִזִּי סְמוּךְ לָהֶם בְּיוֹתֵר, אִזִּי כָּל הָעֲשָׂבִים
וְכָל יְבוּל הָאֲדָמָה נֹתֵן כַּח בַּתְּפִלָּתוֹ כַּ"ל.

וְזֶה: 'יְבוּ"ל' - רֵאשִׁי-תְבוּת: "וַיֵּצֵא יִצְחָק
לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה" - שָׁכַל יְבוּל הַשָּׂדֶה
הַתְּפִלָּתוֹ עִמּוֹ.

"וְשִׁמְתֶם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם" (דְּבָרִים יא, יח)

ע.

(ח"א לא, ט)

'לְמִדָּן' בְּלִבְד בּוֹדָאי אֵינוּ כְּלוּם, כִּי אֶפְשָׁר
לְהִיזֵת לְמִדָּן וְרָשָׁע גְּמוּרָה, וְ"לֹא
זָכָה נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם מָוֶת" (יזמא עב: קדוּשִׁין ל: עַל
דְּבָרִים יא, יח: "וְשִׁמְתֶם"), עַל-כֵּן צְרִיךְ שִׁיחָה
'לְמִדָּן' וְחִסִּיד'.

האורות

עא.

(ח"א לו, ה)

כְּשֶׁהַצְּדִיק מְגַלֵּה אֵיזָה דְּבַר-תּוֹרָה, אִזִּי
מוֹרִיד נְשִׁמְתֵין חֲדָתִין, לְכָל
אֶחָד מֵהַשּׁוֹמְעִין הַתּוֹרָה לְפִי בְּחִינַתוֹ
וְתַפְיִסָּתוֹ.

כִּי הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהּ שְׁנֵי פָחוֹת: לְהַמִּית
וְלְהַחֲיֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (יזמא עב: קדוּשִׁין ל:
עַל דְּבָרִים יא, יח): "וְשִׁמְתֶם - זָכָה, נַעֲשִׂית לֹא
סֵם-חַיִּים" וְכוּ', וְכַתִּיב (הוֹשֵׁעַ יד, י): "יִשְׂרָיִם
דִּרְכֵי ה', צְדִיקִים יִלְכוּ בָם" וְכוּ'.

כִּי הַתּוֹרָה שֶׁל הַצְּדִיק, לְכָל-אֶחָד כְּפִי
תְּפִיִּסָּתוֹ. יֵשׁ אָדָם שֶׁנַּעֲשֶׂה לוֹ נְשִׁמָּה
חֲדָשָׁה מֵהַתְּגַלּוּת הַתּוֹרָה, וְיֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא
חֵסֶד-וְשִׁלּוּם לְהַפּוּדָה, הַכֵּל לְפִי הַכֵּלִי שֶׁלוֹ, כְּפִי
תְּפִיִּסָּתוֹ, תְּפִיִּסַת הַמַּחֲיִין שֶׁלוֹ וְכוּ'.

דְּזֶה הוּא כָּלל גְּדוֹל: שְׂאִי אֶפְשָׁר לְשׁוּם
אָדָם לְהַשִּׁיג וּלְתַפֵּס בְּדַבּוּרוֹ שֶׁל
הַצְּדִיק, אִם לֹא שֶׁתִּקַּן תְּחִלָּה 'אוֹת בְּרִית
קִדְש' כְּרֵאשִׁי וְכוּ', אִזִּי הַמַּחֲיִין שֶׁלוֹ בְּשִׁלְמוֹת,
וְיִכּוֹל לְהַבִּין דְּבַר-שֶׁל הַצְּדִיק - כְּפִי הַתְּקוּן
שֶׁל כָּל-אֶחָד, כִּי הוּא הַשְּׂגָתוֹ.

עב.

(ח"א קסד)

לְעֵינֵין 'סְפוּרֵי-דְּבָרִים' שֶׁל הַצְּדִיק-הָאֱמֵת.
לְמַשָּׁל: רוֹפֵא שֶׁנַּחֲלָה וְכוּ', לְפַעְמִים
הַהִכְרַח לִתֵּן לְהַחֲזִיק אֵיזָה סֵם, אֲשֶׁר אִם יִתְּנוּ
לוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא, יָמוּת בְּלִי סֵפֶק, עַל-כֵּן הַהִכְרַח
לְעָרֵב הַסֵּם בְּדְבָרִים אֲחֵרִים.

כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת לָהֶם
'פְּנִימִיּוֹת-הַתּוֹרָה' הַצְּרִיךְ לְרַפּוֹאָתוֹ וְכוּ'.
כִּי בְּהַתּוֹרָה יֵשׁ שְׁנֵי פָחוֹת: 'סֵם חַיִּים', וְ'סֵם
מָוֶת', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַ"ל (יזמא עב: קדוּשִׁין ל: עַל

דברים יא, יח: "ושמתם": "זכה, נעשה לו סם-חיים. לא זכה, נעשה לו סם-המות".

ועל-כן אם יאמרו לו התורה בעצמה כמו שהיא - ימות בלי ספק. **כי אצלן ש"לא זכה נעשה סם-מות** - ההכרח להלביש לו פנימיות-התורה בדברי-תורה אחרים. - ולפעמים גם זה אינו יכול לקבל אף אם ילבישו בדברי-תורה אחרים.

על-כן מלבישין התורה בספורי דברים חיצוניים - למען יוכל לקבל הרפואה הגנוזה שם. **כי גם התורה בעצמה, מלבישת עתה ב'ספורי-מעשיות', מחמת שלא היה אפשר למסרה כמות שהיא.**

"וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, למען ירבו ימיכם וימי בניכם" (דברים יא, כ"א)

עג.

(ח"א כג, ד-בסוף)

וזה בחינת 'מזוזה', כי איתא במדרש (במדבר-רבה כב, ז): **"למה נקרא שמן 'זוזה', מפני שזזין מזה לזה"**. וזה (איוב כב, כח): **"והיה שדי בצריה, וכסף תועפות לך", הינו: על-ידי 'מזוזה', פרנסתו מעופפת לך.**

וזה שאמרו רז"ל (שבת קג: מנחות לד. על דברים ו, ט; יא, כ): **"וכתבתם", "שיהא פתיבה תפה"**. וזה בחינת: **"יעקב איש תם"** (בראשית כח, כז), **כי על-ידו: "ויחן פני העיר"** (שם לג, יח), **שעל-ידו תקון המטבע'.**

וזהו שאמרו (שבת לב:): **"שאריכת ימים על-ידי מזוזה"** - **כי סמוך ל'וכתבתם'** (דברים יא, כ), **"למען ירבו ימיכם"** (שם שם, כא) - **כי על-ידי אמונה במשא-ומתן, בא אור החיים'.**

ובשביל-זה: קביעות המזוזה בשליש העליון של הפתח (מנחות לג.) - **כי אמרו** (בבא-מציעא מב:): **"לעולם ישלש אדם את מעותיו, שליש בפרקמטיא וכו'.** ו'שליש העליון' הוא ה'שליש שבפרקמטיא', כמאמר חז"ל (ירושלמי פאה פ"ח): **"טבין חמשין דעבדין, ממתן דלא עבדין"**. ועקר האמונה צריך להיות במשא-ומתן, כמו שאמרו (שבת לא:): **"נשאת ונתת באמונה"**.

נמצא: שעקר המזון, ששם צריך אמונה - הוא ב'שליש עליון', שהוא ב'שליש שבפרקמטיא'.

הַפְּטֹרֶת פְּרַשְׁת עֵקֶב

"אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם"
(ישעיה נ, ג)

עד.

(ח"א יז, ב-ג ט)

כְּשֶׁנַּחֲשָׁךְ אֶצֶל אֶחָד הִירָאָה וְהֶאֱהָבָה,
בְּבַחֲיִנַת (ישעיה נ, ג): "אלביש
שמים קדרות ושק אשים כסותם".

"שמים" - זה בחינת 'אש ומים', הינו
'יראה ואהבה', נתלבשים
"קדרות", ונחשכים ונתפסים ב**"שק",**
דהינו: שנחשך אצלו היראה והאהבה - זה
מחמת שנחשך אצלו אור הצדיק שפמנו
מקבלין יראה ואהבה.

כי לפעמים יש שנחשך אצל אחד אור
הצדיק, ואינו זוכה להבין ולראות אורו
הגדול, ואף שהוא אצל הצדיק, אינו יכול
לטעם ולהבין ולראות אורו הגדול, שעלידו
יוכל לבוא לתכלית הטוב.

וזה מחמת עכירת המעשים ו'כסילות
השכל', שעלידי מעשים רעים,
נתחשך שכלו ב'כסילות', דהינו: ידעות
נפסדות ו'חכמות נכריות'.

והתקון לזה: הוא עלידי בחינת 'מזבח',
'אכילה בכשרות' פראוי, שאוכל
במתנות ואינו אוכל בדרך הלעטה, עלידי-
זה נתתקן השכל ונכנע הכסילות.

אבל כשאוכל כזולל-וסובא, מתגבר
הכסילות על השכל, ונחשך אצלו
אור הצדיק, ואינו יכול לקבל ממונו יראה
ואהבה.

ועלידי צדקה לצדיקים-אמתיים
ולעניים-הגונים - עלידי-זה
נעשין 'גרים', ונתתקן פגם האכילה, ונשכל
ונתתקן השכל, וזוכין לראות אור הצדיק,
וזוכין לקבל ממנו יראה ואהבה.

עה.

(ח"א נו, ט)

לבוא למחלקת לשם-שמים, צריך לזכך
ולטהר את השמים, שלא יהיה
בבחינת (ישעיה נ, ג): **"אלביש שמים**
קדרות".

ולזכך ולטהר את השמים, היא עלידי
'אנחה' באמת וכו'. ועלידי
ה'אנחה', הוא מחיה ומבריא את ה'רוח-
הדופק', ונצול מה'עצבות-רוח', וחוזר
ה'רוח-הדופק' ומנשב בסדר בכל האיברים,
ובפרט בהידיים, ועלידי-זה מזכך את
השמים, כי ה'ידיים' הם בחינת 'שמים', 'אש
ומים', בחינת יד ימין ו'יד שמאל'.

וכשמזכך את ה'ידיים', בחינת 'שמים',
עלידי 'אנחה' - אזי הוא
בחינת 'מחלקת לשם-שמים'.

כי כל ה'דבורים' מקבלין מן ה'שמים', כי
שם כל ה'דבורים', כמו שפתוב (תהלים
קיט, פט): **"לעולם ה' דברך נצב בשמים".**

וה'דבורים' שמקבלין משם, מקבלין מן
ה'רעמים' וכו'.

וכל ה'דבורים' שמקבלין משם, מבחינת
'ידיים', בחינת 'שמים', בחינת רעמים'

"פי נחם ה' ציון נחם כל חרבתייה, וישם מדברה בעדן וערבתה פגן ה'. ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה" (ישעיה נא, ג.)

עז.

(ח"א קעח)

צריך דוקא 'ודוי-דברים', לפרט את החטא, להתודות בדבורים בכל-פעם כל מה שעשה בפרטיות.

ויש על-זה מניעות רבות: (א) לפעמים נשפך מאתו החטא. (ב) ויש שזוכר החטא וקשה לו להוציא הדבור להתודות.

ועל-ידי 'שמחה של מצוה', פגון 'חתנה', או בשמתגבר לשמח בשמחה גדולה בעת שעושה מצוה, עד שמרקד הרבה מחמת שמחה - על-ידי-זה יוכל להתודות 'ודוי-דברים', ועל-ידי-זה מתקן פגם חטאיו.

וזוה (ישעיה נא, ג.): "ששון ושמחה ימצא בה, תודה וקול זמרה" - הינו: שנמצא בתוך ה"ששון ושמחה" - "תודה", בחינת 'ודוי-דברים', 'וקול זמרה' [עין בפנים].

עח.

(חכמה-ותבונה יב, ד)

אחר שספר רבנו ז"ל המעשה מה'בערגער' (ספורי-מעשיות, מעשה י מבערגער ועני) - היה אז בין אנשיו שמחה גדולה ועצומה, ושררו את הכתוב: "פי נחם ה' ציון" וכו' (ישעיה נא, ג.).

- אין לגנות את המקבל, אף אם אין הלכה כמותו, מאחר שקבלם מן-השמים.

ועל-כן באמת: "אלו ואלו דברי אלקים חיים" (ערובין יג:). ומה שאין הלכה כמותו - זה אי אפשר לנו להבין ולהשיג, כי זה בחינת דעמים, שמשם קבל ה'דבורים', שעליהם נאמר (איוב לו, ה): "ירעם אל בקולו נפלאות.

דהינו: שהם באמת "נפלאות תמים דעים" (שם שם, טז), ואי אפשר לנו להשיג זאת. כי זה בחינת 'דרכי-השם' שאי-אפשר להשיג וכו'.

"הביטו אל צור חצבתם" (ישעיה נא, א)

עו.

(ח"א קמב)

ועל-כן נקרא 'אברהם אבינו', 'צור', כמו שכתוב (ישעיה נא, א): "הביטו אל צור חצבתם" - "זה אברהם", כמו שפרש רש"י שם, כי הוא בחינת (תהלים עג, כו): "צור לבבי", כי לא היה לו רק 'לב חושק' להשם-יתברך.